

Prezydencja Austriacka w Unii Europejskiej

**Piąte Europejskie Spotkanie
Osób Dotkniętych Ubóstwem**

Jak radzimy sobie z codziennym życiem?

Bruksela, 12-13 maja 2006

Spis treści

Myśl przewodnia: Raport Prezydencji Austriackiej dla Rady ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej, Zdrowia i Polityki dotyczącej Konsumentów, 1-2 czerwca 2006 r.

Słowo wstępne Prezydencji Austriackiej

Notatka Przewodniczącej

1. Wstęp
2. Sesja otwierająca
3. Informacje z Grup Warsztatowych
  - 3.1 Ważna rola uczestnictwa
  - 3.2 Rzeczywistość ubóstwa i wykluczenia społecznego
  - 3.3 Co jest potrzebne by dobrze żyć
  - 3.4 Wzmocnienie procesu integracji społecznej
    - Lepsze Krajowe Plany Działań na rzecz Integracji Społecznej
    - Włączanie rezultatów do głównego nurtu polityki UE
  - 3.5 Tytuł przyszłych spotkań
4. Debata panelowa
5. Sesja zamykająca

← Formatted: Bullets and Numbering

Załącznik 1: Lista uczestników

**Myśl przewodnia: Raport Prezydencji Austriackiej dla Rady ds. Zatrudnienia,
Polityki Społecznej, Zdrowia i Polityki dotyczącej Konsumentów,
Luksemburg, 1-2 czerwca 2006 r.**

Kontekst:

Piąte Spotkanie odbyło się w Brukseli w dniach 12-13 maja 2006 r. Tematem spotkania było „Jak radzimy sobie z codziennym życiem?”. W spotkaniu uczestniczyło ponad 200 osób: osoby dotknięte ubóstwem z 23 krajów (21 Krajów Członkowskich oraz Bułgaria i Norwegia), członkowie Komitetu ds. Ochrony Socjalnej (Social Protection Committee – SPC) i Programu Wykluczenia Społecznego (Social Exclusion Programme – SEP), przedstawiciele Komisji Europejskiej, Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu – EAPN i innych europejskich organizacji pozarządowych, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów.

Poniżej wymieniono kilka najważniejszych zagadnień szczególnie podkreślanych podczas spotkania przez osoby dotknięte ubóstwem:

Uczestnictwo

Uczestnictwo jest niezbędne: Konieczne jest włączenie osób dotkniętych ubóstwem w podejmowanie decyzji, które dotyczą ich codziennego życia. Politycy muszą słuchać i angażować się w istotny dialog zarówno na poziomie europejskim jak i narodowym i lokalnym. Takie uczestnictwo musi być regularne, mieć nadany formalny status i strukturę oraz zapewnione odpowiednie środki. Należy ustalić wskaźniki, by móc monitorować uczestnictwo.

Rzeczywistość życia w ubóstwie

Radzenie sobie jest ciągłą walką: Radzenie sobie z ubóstwem jest trudne. To codzienna walka o przetrwanie. Żyjący w ubóstwie są odizolowani i nie mają dostępu do informacji. Ich podstawowe potrzeby tj. dostęp do pracy, przyzwoite warunki mieszkaniowe, opieka zdrowotna, edukacja, często nie są zaspokojone. Nawet jeśli dostęp do świadczeń jest zapewniony, ludzie ubodzy często traktowani są bez szacunku i wrażliwości, są napiętnowani. Rasizm i dyskryminacja jeszcze pogłębiają ich wykluczenie i izolację. Czują się bezradni, napiętnowani i winni. Nie mają wyboru.

Wzrost niewłaściwego i niepewnego zatrudnienia: Dla wielu dostęp do przyzwoitej pracy jest bardzo ograniczony. Praca jest niskopłatna i niepewna, niewystarczająca, by można było wyostać się z ubóstwa. Ten dostęp do pracy jest jeszcze bardziej ograniczony ze względu na dyskryminację i rasizm, zwłaszcza Romów, uchodźców i migrantów, ale również samotnych matek i osób niepełnosprawnych.

Strach o dzieci: Wielu rodziców martwi się tym, że ich dzieciom brakuje tego samego, czego i oni nie mieli, gdy dorastali. Nie chodzi tylko o niedostateczne zaspokajanie podstawowych potrzeb przez nieodpowiedni dostęp do najważniejszych świadczeń, ale

o brak możliwości uczestniczenia w normalnych zajęciach społecznych, kulturalnych czy rekreacyjnych.

Podstawowe warunki godnego życia

Prawa człowieka i godność dla wszystkich: Fundamentalnym warunkiem godnego życia jest poszanowanie praw człowieka i godności wszystkich osób, bez względu na ich pochodzenie, religię czy status prawny. Liczy się każdy pojedynczy człowiek i jego historia.

Odpowiedni minimalny dochód: W tak zamożnej części świata jak UE każdy obywatel powinien mieć zapewniony wystarczający minimalny dochód, by opłacać rachunki i godnie żyć. Powinno wystarczać nie tylko na zaspokojenie podstawowych potrzeb, ale również na udział w życiu społecznym i kulturalnym, który jest niezbędny dla rozwoju osobistego.

Narzucone ustawodawstwo antydyskryminacyjne: Zdecydowane ustawodawstwo antydyskryminacyjne i na rzecz równości, rygorystycznie przestrzegane i gwarantujące wszystkim prawo do pracy i równy dostęp do świadczeń.

Dostęp do przyzwoitej pracy: Dla wielu, choć nie dla wszystkich, dostęp do przyzwoitej pracy jest najważniejszą drogą wyjścia z ubóstwa i daje szansę na stanie się aktywnym obywatelem. Dostęp do pracy powinien być wspierany przez połączenie odpowiednich możliwości szkoleniowych, pomoc społeczną i elastyczny system zasiłków.

Dach nad głową: Przyzwoite i tanie mieszkania są bardzo ważne. Oznacza to konieczność inwestowania w budownictwo socjalne, kontrolę czynszów i eksmisji, wnoszenie oskarżeń przeciwko złym właścicielom mieszkań i zapewnienie odpowiedniej pomocy mieszkaniowej.

Dostęp do podstawowych usług: Podstawowe usługi muszą być: dostępne lokalnie, aktualne, skuteczne i uniwersalne (nie skierowane do konkretnych grup).

- równe szanse **w edukacji** to życiowa trampolina, dostęp do trwającego całe życie procesu uczenia się, włączając w to darmowe studia i szkolenia w zakresie nowych technologii informatycznych i komunikacyjnych, są niezbędne dla wszystkich;
- dostęp do podstawowej **opieki zdrowotnej**, włączając w to opiekę stomatologiczną, powinien być zagwarantowany dla wszystkich;
- dostęp do taniej **komunikacji publicznej, opieki społecznej i opieki nad dziećmi** są ważne dla przyzwoitego życia;
- możliwość uczestniczenia w tanich **wydarzeniach kulturalnych i twórczych, zajęciach sportowych i wypoczynku** jest istotnym elementem dobrego życia.

Dostęp do informacji: dostęp do właściwych i zrozumiałych informacji o prawach, opiece społecznej i istniejących możliwościach jest niezbędny do przetrwania i niezależnego życia.

2006-2008 Krajowe Plany Działań na rzecz integracji społecznej

- **Udział** osób dotkniętych ubóstwem i organizacji pozarządowych, które je reprezentują, w przygotowaniu oraz realizacji i monitoringu nowych Narodowych Planów Rozwoju musi być poszerzony i pogłębiony. Szkolenie nt. technik uczestnictwa powinno być zorganizowane dla urzędników odpowiedzialnych za Narodowe Plany Rozwoju.
- Następne Narodowe Plany Rozwoju muszą być bardziej **konkretne, jasno wyznaczające cele i szczegółowe** a dzięki temu bardziej zrozumiałe i skuteczne niż poprzednie.
- Przygotowanie Krajowych Planów Działań na rzecz integracji społecznej musi angażować **cały system polityczny** i **łączyć** różne dziedziny polityki.
- Krajowe Plany Działań/Narodowe Plany Rozwoju powinny uwzględniać pełen **zakres potrzeb**, które muszą zostać zaspokojone, by dobrze żyć, a nie koncentrować się tylko na działaniach aktywizujących.
- W Krajowych Planach Działań/Narodowych Planach Rozwoju należy brać pod uwagę wpływ **prywatyzacji usług komunalnych** (np. woda, gaz, elektryczność).
- Należy wzmocnić stały **monitoring i ewaluację** faktycznych efektów Krajowych Planów Działań/Narodowych Planów Rozwoju.

Propozycje Prezydencji:

Prezydencja podziela opinię, że uczestnictwo jest kluczowe. Kraje Członkowskie, zgodnie ze wspólnymi celami ochrony socjalnej i integracji społecznej, powinny zwiększyć swoje wysiłki na rzecz integracji osób dotkniętych ubóstwem.

Powinien być zwiększony przepływ informacji pomiędzy Krajami Członkowskimi nt. ich doświadczeń z uczestnictwem osób dotkniętych ubóstwem. W tym kontekście Prezydencja proponuje, by debata Rady w dniu 1 czerwca 2006 r., nt. zrównoważonego rozwoju, skoncentrowała się na tematyce integracji społecznej, a szczególnie na pytaniu jak należy poprawić zaangażowanie osób dotkniętych ubóstwem.

Ubóstwo jest codzienną walką o przetrwanie. W Unii Europejskiej zbyt wiele osób musi codziennie tę walkę toczyć. Trzeba cały czas mieć to na uwadze podczas ustalania strategii politycznych.

Zagadnienie dostępu do przyzwoitej pracy odgrywa kluczową rolę i powinno być rozważane we wszystkich obszarach polityki tak, by stało się narzędziem wyjścia z ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Prezydencja zachęca wszystkich uczestników piątego spotkania, by rozpowszechnili jego rezultaty w jak najszerszych kręgach.

Europejskie spotkania osób dotkniętych ubóstwem okazały się bardzo pożyteczne i powinny być kontynuowane.

SŁOWO WSTĘPNE PREZYDENCJI AUSTRIACKIEJ

Ubóstwo to codzienna walka o przetrwanie. W Unii Europejskiej ciągle zbyt wiele osób musi wygrywać tę bitwę dzień po dniu. Podczas Wiosennego Szczytu UE w dniach 23-24 marca 2006 r. wielką troską Prezydencji Austriackiej było to, by szefowie rządów potwierdzili swoje zaangażowanie w podjęcie zdecydowanych kroków w celu zmniejszenia ubóstwa i wykluczenia społecznego do roku 2010.

W tym procesie niezbędne jest zaangażowanie osób bezpośrednio dotkniętych ubóstwem. W oparciu o własne doświadczenie. Osoby żyjące w ubóstwie mają najlepszą możliwość oceny, które rozwiązania powinny być priorytetowe. Dlatego jestem bardzo zadowolona, że pod przewodnictwem Austrii udało nam się kontynuować tradycję Europejskich Spotkań Osób Dotkniętych Ubóstwem i tym samym proces konsultacji.

To spotkanie nie mogłoby się odbyć, gdyby nie cenny udział zaangażowanych w nie osób, którym teraz pragnę szczerze podziękować. Specjalne podziękowania kieruję do delegatów za ich pełną oddania pracę i odwagę uczestniczenia w dyskusjach, szczególnie, że wnioski z ich osobistych doświadczeń znajdują się w Raportach Strategii Krajowej na rzecz ochrony socjalnej i integracji społecznej 2006-2008. W przyszłości Raporty Strategii Krajowej powinny być sporządzane w bardziej konkretnym, ukierunkowanym na cel i precyzyjnym języku tak, by były one bardziej zrozumiałe i skuteczne.

Kluczowe rezultaty dyskusji uczestników nt. „Jak radzimy sobie z codziennym życiem?” zostały przekazane Radzie Ministrów 1 czerwca 2006 r. przez Prezydencję Austriacką. Odzwierciedlają one rzeczywistość życia w ubóstwie i formułują podstawowe potrzeby oraz to, co niezbędne by „dobrze żyć”.

Mam nadzieję, że ten Raport pozwoli szerszej publiczności, zarówno zainteresowanym grupom uczestniczącym w walce z ubóstwem jak i politykom na poziomie krajowym i europejskim, wymienić się doświadczeniami zdobytymi podczas Piątego Europejskiego Spotkania Osób Dotkniętych Ubóstwem.

Jestem przekonana, że taki sposób prowadzenia konsultacji jest ważny i skuteczny, dlatego z zadowoleniem przyjmuję pomysł kontynuowania europejskich spotkań osób dotkniętych ubóstwem w pierwszej połowie 2007 r., jak to zostało ogłoszone przez nadchodzącą Prezydencję Niemiecką.

Ursula Haubner
Minister ds. Bezpieczeństwa Socjalnego,
Pokoleń i Ochrony Konsumenta, Austria

(photo)

NOTATKA PRZEWODNICZĄCEJ

Z największą przyjemnością przyjąłam propozycję przewodniczenia Piątemu Europejskiemu Spotkaniu Osób Dotkniętych Ubóstwem w maju 2006 r. w Brukseli. Mój udział w konferencji niezwykle mnie wzbogacił (i słowa „wzbogacił” używam tu umyślnie). Dlatego, zamiast przedstawić ogólny zarys rezultatów spotkania (które i tak będą szczegółowo opisane w tym raporcie), chciałabym podzielić się moimi wrażeniami i wspomnieniami.

Istotą dwudniowej konferencji, która odbyła się w zimnym budynku Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, było pytanie o to, jak w codziennym życiu radzić sobie z ubóstwem. Byłam porażona różnymi doświadczeniami uczestników z wielu krajów. Byłam porażona ogromną różnorodnością przytaczanych problemów. Dowiedzieliśmy się, na przykład, o codziennych zmaganiach społeczności romskiej, o nierozwiązanych problemach niepełnoletnich imigrantów pozostawionych bez opieki, o ludziach mieszkających w domach z azbestu, o problemie bezrobocia i niestabilnego zatrudnienia, i wiele, wiele więcej.

Mimo tych różnych problemów i doświadczeń uczestników, zdumiewające było to, jak wiele opinii udało się wymienić. Pamiętam prezentacje na plakatach, które nie tylko odzwierciedlały zmagania ludzi dotkniętych ubóstwem w każdym z krajów, ale wskazywały na podobieństwa w całej Europie. Pamiętam wiele nieformalnych pogawędek i dyskusji podczas obiadów i kolacji, które również służyły wymianie doświadczeń. Oczywiście podczas tych rozmów, bez tłumaczy, wielość języków uniemożliwiała precyzyjne zrozumienie wszystkiego, co zostało powiedziane, ale szerokie wzajemne zrozumienie i tak było możliwe.

Pamiętam ilość pytań zebranych podczas warsztatów, adresowanych do polityków i urzędników uczestniczących w dyskusji panelowej – ludzi, którzy sami nie doświadczają ubóstwa, ale są zaangażowani w walkę z ubóstwem. Pamiętam, że brakowało czasu. Jako przewodnicząca nie byłam w stanie oddać głosu każdemu, kto chciał wnieść coś do dyskusji. Pamiętam rozczarowanie wielu uczestników, również moje, że spotkanie skończyło się tak szybko: nie wszystkie pytania zostały zadane, nie wszystkie odpowiedzi udzielone.

Na szczęście kontynuacja tej, jak na razie dobrze przyjętej konferencji, jest zaplanowana na przyszły rok, pod auspicjami Prezydencji Niemieckiej. Osoby dotknięte ubóstwem mają jeszcze tyle do powiedzenia i zażądania; jeszcze tyle do wysłuchania mają politycy i urzędnicy z poszczególnych krajów i instytucji Unii Europejskiej. Życzę austriackiemu Ministerstwu, które zorganizowało to spotkanie, i Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu, która zapewnia kontynuację całego procesu, wielu spotkań tak wzbogacających jak to. Jestem zaszczyczona, że mogłam w nim uczestniczyć.

Karin Heitzmann

Adiunkt w Instytucie Polityki Społecznej,
Wiedeński Uniwersytet Ekonomii i Studiów Menedżerskich

WSTĘP

Piąte Europejskie Spotkanie Osób Dotkniętych Ubóstwem odbyło się w Brukseli, w dniach 12-13 maja 2006 r., pod auspicjami Austriackiej Prezydencji Unii Europejskiej, wspierane przez Komisję Europejską, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Komitet Regionów. Spotkanie zorganizowano we współpracy z Europejską Siecią Przeciwdziałania Ubóstwu (EAPN), której przedstawiciele uczestniczyli w pracach komitetu organizacyjnego przygotowującego zawartość merytoryczną, metody pracy i kwestie praktyczne związane ze spotkaniem. Tematem było: „Jak radzić sobie z codziennym życiem?”.

W spotkaniu uczestniczyło ponad 200 osób: delegacje osób dotkniętych ubóstwem z 23 krajów (21 Krajów Członkowskich, Bułgarii i Norwegii), członkowie Komitetów ds. Ochrony Socjalnej (SPC) i Programu Wykluczenia Społecznego (SEP), przedstawiciele Komisji Europejskiej, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów, EAPN i innych europejskich organizacji pozarządowych.

Członkami komitetu organizacyjnego, który pomagał w przygotowaniu spotkania, byli przedstawiciele austriackiego Ministerstwa Bezpieczeństwa Socjalnego, Pokoleń i Ochrony Konsumenta, Komisji Europejskiej, niemieckiego Ministerstwa Pracy i Spraw Społecznych, belgijskiego Ministerstwa ds. Integracji Społecznej, EAPN, Międzynarodowego Ruchu Czwarty Świat, FEANTSA, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów.

Samo spotkanie trwało dwa dni, ale było efektem kilkumiesięcznych prac. Większość krajowych delegacji osób dotkniętych ubóstwem uczestniczyła w procesie szczegółowych przygotowań i opracowała raport jeszcze przed Piątym Spotkaniem. Dzięki temu delegaci byli przygotowani do udziału w spotkaniu i mieli wszystkie ważne informacje niezbędne do dyskusji i warsztatów. Rzeczywiście zakres przygotowań znacznie przyczynił się do sukcesu spotkania. W wielu krajach poziom przygotowań był znacznie szerszy niż w poprzednich latach. Godne uwagi jest to, że w kilku krajach, zgodnie z zaleceniami z poprzedniego spotkania pod auspicjami Prezydencji Luksemburskiej, prace przygotowawcze otrzymały finansowe wsparcie rządów lub władz lokalnych. Dzięki temu można było w każdym kraju mianować koordynatorów, którzy uczestniczyli w planowaniu spotkania i pomagali w zapewnieniu dobrego przygotowania delegatów. Ten raport korzysta z raportów przygotowanych przed spotkaniem oraz dyskusji podczas Piątego Spotkania.

Oprócz raportów przygotowanych przez delegacje, innym ważnym elementem poprzedzającym spotkanie były przygotowane przez delegatów plakaty przedstawiające aspekty radzenia sobie z codziennym życiem. Plakaty były prezentowane w różnych momentach konferencji i znacznie ożywiły obrady dostarczając wielu informacji. (Plakaty można zobaczyć na stronie www.eapn.org lub www.bmsg.gv.at)

Struktura spotkania zapewniała jak największe uczestnictwo wszystkich delegatów. Po sesji otwierającej, podczas której przemawiali przedstawiciele Prezydencji Austriackiej, Komisji Europejskiej, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów oraz uczestnik Czwartego Spotkania w 2005 r., odbyły się pierwsze prezentacje plakatów przygotowanych przez delegatów. Następnie nacisk położono na

cztery sesje warsztatowe. Podzieleni na grupy delegaci brali udział w jednym warsztacie. Potem, po drugiej serii prezentacji plakatów, odbyła się sesja plenarna, podczas której zaprezentowano główne zagadnienia, które wyłoniły się podczas warsztatów. Członkami panelu byli przedstawiciele Komisji Europejskiej, Komitetu ds. Ochrony Socjalnej, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i EAPN. Podczas sesji zamykającej Prezydencja Austriacka wydała oświadczenie dla przyszłej Prezydencji Niemieckiej i EAPN.

2. SESJA OTWIERAJĄCA

- Pani Ursula HAUBNER, Minister ds. Bezpieczeństwa Socjalnego, Pokoleń i Ochrony Konsumenta, Austria
- Pani Lenia SAMUEL, Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równych Szans
- Pan Luca JAHIER, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny
- Pan Harry DIJKSMA, Komitet Regionów
- Pan Paul ROSIERS, uczestnik Czwartego Europejskiego Spotkania Osób Dotkniętych Ubóstwem, delegacja belgijska

Prezydencja Austriacka

W swoim przemówieniu otwierającym **Ursula Haubner**, austriacka Minister ds. Bezpieczeństwa Socjalnego, Pokoleń i Ochrony Konsumenta oraz obecna Prezes Rady Ministrów, ciepło przywitała uczestników i podziękowała wszystkim odpowiedzialnym za organizację spotkania, zwłaszcza Komisji Europejskiej, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu, Komitetowi Regionów i EAPN. Podkreśliła doskonale przygotowanie delegatów przed konferencją, zwłaszcza na podstawie jej wiedzy o Austrii gdzie np. zorganizowano spotkanie „Być widocznym”, w którym uczestniczyło wiele osób dotkniętych ubóstwem. Spotkanie odegrało ogromną rolę w przygotowaniach i pomogło wysłuchać wielu różnych kwestii. Podkreśliła, że od uczestniczących w konferencji osób dotkniętych ubóstwem zależy, czy politycy rozumieją, co to znaczy doświadczać ubóstwa na co dzień. Wyzwaniem dla polityków jest słuchać i szanować godność człowieka. To ciągłe wyzwanie dla polityków jeśli chcą działać na rzecz praw człowieka i mieć pewność, że każdy żyje w przyzwoitych warunkach a ludzie mają prawo do kontrolowania swojego codziennego życia. Bieda to rzeczywistość o wielu twarzach. By ją zrozumieć politycy muszą wiedzieć jak to jest doświadczać jej na co dzień.

Minister przyznała, że oczywiście istnieją duże różnice wewnątrz poszczególnych Krajów Członkowskich a także między nimi. Kontekst i warunki mogą się bardzo różnić. Na przykład Produkt Krajowy Brutto może być różnie rozdzielany na potrzeby ochrony socjalnej – od 13.4% w niektórych krajach do ponad 30% w innych. Są ogromne różnice w pozycjach społecznych, co ma ogromny wpływ na codzienne życie ludzi dotkniętych ubóstwem. Niektóre czynniki dotyczące ubóstwa są typowe dla poszczególnych krajów, występują również różnice pomiędzy grupami, np. bezrobotnych, ubogich pracujących (tzw. working poor), migrantów, osób niepełnosprawnych i samotnych rodziców. Minister wyraziła nadzieję, że temat konferencji, „*Jak radzić sobie z codziennym życiem*”, przyniesie wyniki zarówno na poziomie europejskim i krajowym.

Podkreśliła, że Rada Europejska udzieliła poparcia nowym wspólnym celom i metodom pracy na rzecz opieki społecznej i integracji oraz potwierdziła, że należy podjąć odpowiednie kroki, by wyraźnie wpłynąć na zmniejszenie ubóstwa i wykluczenia przed 2010 r. Ważne jest dyskusowanie o rozwoju i zatrudnieniu na poziomie Unii Europejskiej, ale równie istotne jest, by wiedzieć, że rozwój nie jest możliwy bez postępu społecznego. Z tego powodu wymiar społeczny musi być brany pod uwagę.

W dalszej kolejności Minister podkreśliła, że nowe Krajowe Plany Działań / Narodowe Plany Rozwoju będą zaplanowane do połowy września i przyszedł już czas, by przejść od słów do czynów. Poinformowała, że tydzień wcześniej odbyło się spotkanie przygotowawcze, podczas którego omawiano projekt planu austriackiego, który uwidacznia jak ważne jest włączenie wszystkich partnerów ze wszystkich środowisk – od władz miejskich i regionów, po organizacje pozarządowe i liderów społeczeństwa obywatelskiego oraz bezpośrednio osoby dotknięte ubóstwem.

Pani Haubner zakończyła wystąpienie podkreślając, że musimy zrobić wszystko co możliwe, by wyeliminować wykluczenie społeczne, zlikwidować ubóstwo, mieć pewność, że ludzie są włączeni w główny nurt społeczeństwa i rynek pracy. Dlatego musimy rozwijać zintegrowane społeczeństwo europejskie.

Komisja Europejska

Witając delegatów w imieniu Komisji Europejskiej, **Lenia Samuel**, zastępca dyrektora generalnego Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równych Szans, przypomniała przesłanie z ostatniego Czwartego Spotkania Osób Dotkniętych Ubóstwem i postęp, który został zrobiony od pierwszego spotkania pod Prezydencją Belgijską w 2001 r. Po pierwsze podkreśliła, że osoby dotknięte ubóstwem mają prawo być wysłuchane. Spotkanie w 2001 r. było znaczącym krokiem, by głosy ludzi dotkniętych ubóstwem były wysłuchane na poziomie europejskim. Pięć lat później, prawo do bycia wysłuchanym jest zaakceptowane. Teraz jest już oczywiste, że politycy nie są w stanie rozwijać skutecznej polityki bez zrozumienia, co to znaczy być biednym. A tylko biedni mogą im o tym powiedzieć. Po drugie, powiedziała, że w ciągu ostatnich pięciu lat spotkania odegrały rolę katalizatora dla wszystkich zainteresowanych osób, by mogły zastanowić się jak najlepiej mogą zapewnić formalne uczestnictwo osób dotkniętych ubóstwem i wykluczonych społecznie w proces podejmowania decyzji politycznych. W zeszłym roku rozpoczął się dialog pomiędzy, z jednej strony, tymi, którzy reprezentują 68 milionów osób doświadczających biedy i wykluczenia społecznego w Unii Europejskiej i, z drugiej strony, kluczowych osób na poziomie oficjalnym i decyzyjnym, którzy aktywnie uczestniczyli w dyskusjach i pomagają określać działania polityczne w poszczególnych krajach. Po trzecie spotkania potwierdziły pogląd, że przyczyny ubóstwa są złożone i różnorodne. Ubóstwo i wykluczenie społeczne to nie tylko kwestia dochodu, chociaż jest on ważny. To także kwestia edukacji i szkoleń, polityki mieszkaniowej, opieki zdrowotnej, dostępu do świadczeń socjalnych i finansowych, szeroko pojętej integracji. Głosy i obawy wszystkich grup dotkniętych ubóstwem muszą być wysłuchane w tych wszystkich kwestiach, a reakcje wymagane od polityków muszą odpowiadać tej wielorakiej naturze ubóstwa. Dodała, że zlikwidowanie ubóstwa i wykluczenia społecznego do roku 2010 jest wyzwaniem, które wymaga działań wykraczających poza poprawienie państwowych zabezpieczeń dla osób doświadczających ubóstwa. Trzeba stawić czoła przyczynom wykluczenia społecznego w Europie i podjąć wysiłek, by je wyeliminować. Dyrektor wyraziła uznanie dla ogromnych wysiłków podejmowanych przez Kraje Członkowskie, by zaangażować organizacje pozarządowe, partnerów społeczny oraz władze lokalne i regionalne i powiedziała, że powinny być za to docenione. Ale do chwili obecnej, mimo, że osoby doświadczające ubóstwa są kluczowymi partnerami, ich udział w tworzeniu krajowych form walki z ubóstwem i wykluczeniem ciągle jest niewielki.

W dalszej części podkreśliła, tak jak wcześniej Minister Haubner, że Piąte Spotkanie odbyło się w decydującym momencie, zgodnie z wyraźnymi postanowieniami wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej, podczas którego potwierdzono, że integracja społeczna jest kluczowym celem Unii i istotną częścią Partnerstwa na rzecz rozwoju i pracy. Rada zatwierdziła również nowe uproszczone cele i ustalenia robocze na rzecz włączenia Otwartej Metody Koordynacji na rzecz opieki społecznej i integracji społecznej w główny nurt polityki Unii Europejskiej. Zaakcentowała, że Komisja Europejska będzie uważnie przyglądać się temu, jak Kraje Członkowskie angażują partnerów w przygotowanie kolejnych Krajowych Planów Działań na rzecz integracji/Narodowych Planów Rozwoju, które są planowane na wrzesień.

Pani Samuel podkreśliła również, że ważne jest, by kontynuować wzajemne uczenie się i wymianę dobrych praktyk. Powiedziała, że w 2007 r., kiedy zostanie rozpoczęty nowy wspólnotowy plan działań PROGRESS, ważne będzie korzystanie z doświadczenia i wiedzy zgromadzonych w wielu różnych aspektach wspólnotowego programu działań na rzecz integracji społecznej w ciągu ostatnich czterech lat. Jego częścią będzie uczenie się o tym jak integrować osoby bezpośrednio dotknięte ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Potem uwydatniła dwie ostatnie inicjatywy Komisji, które, jak ma nadzieję, będą miały wpływ na codzienne życie obywateli Europy. Pierwszą z nich jest Komunikat wydany przez Komisję i dotyczący konsultacji na temat tego, co powinna zrobić Unia Europejska, by pomóc osobom wykluczonym powrócić do pracy i by wspierać tych, dla których praca nie jest realną możliwością. Szczególna uwaga skierowana jest na kwestie związane z dochodem minimalnym. Rozpoczynając te konsultacje Komisja szuka pomysłów i sugestii na temat tego, jak polityka zasiłków i zatrudnienia może pomóc w znalezieniu porządnego zatrudnienia tym, którzy mogą pracować, jednocześnie zapewniając porządne warunki życia tym, którzy znajdują się poza rynkiem pracy. Drugą inicjatywą, o której wspomniała, był Komunikat Komisji na temat szeroko rozumianej pomocy społecznej w Unii Europejskiej. Podkreśliła, jak ważne jest by ci, którzy zajmują się pomocą społeczną i administracja rządowa znali europejskie podstawy prawne tak, by mogli skutecznie wykonywać swoje zadania.

Na zakończenie przypomniała, że rok 2007 będzie Europejskim Rokiem Równych Szans dla Wszystkich. Podkreśliła, że dyskryminacja często prowadzi do ubóstwa i wykluczenia społecznego lub je potęguje. W ten sposób, przez rok, Komisja będzie starać się wzmocnić związek pomiędzy polityką antydyskryminacyjną i integracją społeczną, by zapewnić grupom najbardziej defaworyzowanym faktycznych korzyści z podejmowanych przez nas wysiłków.

„Musimy szanować godność człowieka. Politycy powinni o tym stale pamiętać, jeśli chcą tworzyć właściwą politykę. Nie chodzi o to, by działać charytatywnie. Ważne jest, by działać w zgodzie z prawami człowieka i mieć pewność, że każdy żyje godnie a ludzie są na tyle wzmocnieni, że mogą przejąć kontrolę nad swoim życiem”. Ursula Haubner, Minister ds. Bezpieczeństwa Socjalnego, Pokoleń i Ochrony Konsumenta i Prezes Rady Ministrów.

„Nawet najlepiej poinformowani politycy z najlepszymi intencjami nie mogą uznać się za zdolnych do tworzenia polityki, programów i praktyk walki z ubóstwem

i wykluczeniem społecznym, jeśli nie rozumieją, co to znaczy być biednym. A jedynymi, którzy mogą im o tym powiedzieć są ci, którzy znaleźli się w takiej sytuacji.” Lenia Samuel, Komisja Europejska.

„...ciągle wywieramy nacisk żeby polityka rozwoju i zatrudnienia prowadzona była w służbie spójności społecznej. W ten sposób polityka społeczna nie może być postrzegana jako bierny koszt, ale na przestrzeni czasu, jako korzystna inwestycja w kapitał społeczny i ludzki Unii Europejskiej.” Luca Jahier, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny.

„Wszystkich, którzy doświadczają ubóstwa w swoim codziennym życiu często spotyka upokorzenie, brak szacunku. To tak, jakby mieli mniejszą wartość niż inni. Ale my musimy zrobić krok naprzód, nie możemy ograniczać się tylko do naszej sytuacji, ale odnaleźć własną drogę w społeczeństwie.” Paul Rosiers, przedstawiciel Czwartego Spotkania Osób Dotkniętych Ubóstwem.

Europejski Komitet ds. Gospodarczych i Socjalnych

Wiceprzewodniczący Europejskiego Komitetu ds. Gospodarczych i Socjalnych, **Luca Jahier** przywitał delegatów w imieniu przewodniczącego Komitetu. Powiedział także delegatom, iż ich punkt widzenia jest ważny dla całego społeczeństwa. Podkreślił, że temat konferencji „*Jak radzić sobie z życiem codziennym*” to jednocześnie problem, z którym muszą sobie radzić nie tylko najubożsi, ale także wiele rodzin europejskich które żyją w strachu o swoją przyszłość. Dowodem tego może być najnowsze badanie Eurobarometru na temat przyszłości Europy. Badanie jasno dowodzi, iż obywatele wszystkich 25 Krajów Członkowskich muszą borykać się z podobnymi problemami i obawami: walka z bezrobociem, walka z efektami globalizacji i ochrona zabezpieczeń socjalnych. W obliczu tych problemów rodzi się narastające poczucie strachu oraz pytania o to w jaki sposób można by ulepszyć, wzmocnić Europę. Z kolei 32% obywateli uważa, że ujednoczenie systemów opieki społecznej jest najlepszym sposobem na stworzenie prawdziwego obywatelstwa europejskiego. Pan Jahier stwierdził, iż różne instytucje europejskie coraz częściej wyciągają z podobnych badań wnioski. Okazuje się, iż tylko poprzez tę płaszczyznę uda się ponownie uruchomić projekt Europa po jego niebezpiecznym zatrzymaniu w procesie ratyfikacji konstytucji.

Następnie podkreślił wagę spotkania Rady Europy wiosną 2006 r. Po długim okresie braku równowagi i spójności w zakresie europejskiej polityki socjalnej wnioski z obrad Rady Europy potwierdziły wagę polityki socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Pan Jahier zwrócił uwagę na paragraf 69 wniosków Rady – zapis o znacznym zmniejszeniu biedy i wykluczenia społecznego do roku 2010.

Podkreślił także, iż większość kluczowych działań dotyczących biedy i wykluczenia społecznego nadal leży w gestii Państw Członkowskich. Dlatego też ich udział w procesie Otwartej Metody Koordynacji zależy w głównej mierze od ich dobrej woli. Niemniej jednak w pięć lat po uruchomieniu Metody jej wyniki były mniejsze od oczekiwanych.

Pan Jahier powiedział, iż choć liczba osób żyjących poniżej granicy ubóstwa zmniejszyła się od 1970 roku, to różnice społeczne wciąż się pogłębiają, zwłaszcza w krajach basenu Morza Śródziemnego oraz na terenach anglosaskich. Jak podaje Eurostat 16% populacji europejskiej czyli ok. 72 miliony ludzi nadal żyje w ubóstwie. We Włoszech, Hiszpanii i Portugalii liczba ta wzrosła do 19%, a w Irlandii, Grecji i Słowacji osiąga 21%. Majątek 20% najbogatszych Europejczyków jest prawie pięciokrotnie większy niż majątek 20% najbiedniejszych obywateli.

Pan Jahier przedstawił także dane dotyczące złych warunków pracy i niskich płac udowadniając tym samym iż wielu ludzi pomimo posiadania pracy żyje w ubóstwie, gdyż ich płace nie pozwalają na godziwe utrzymanie. Warunki pracy około jednej czwartej zatrudnionych Europejczyków można zakwalifikować jako złe lub niebezpieczne.

Pan Jahier podkreślił, iż Komitet ds. Gospodarczych i Społecznych nalega, aby polityka rozwoju oraz zatrudnienia sprzyjały wyrównaniu różnic społecznych. Ponadto należy

patrzeć na politykę społeczną jako na opłacalną inwestycję w kapitał ludzki i społeczny Unii Europejskiej. Następnie poinformował delegatów, iż Komitet ds. Zatrudnienia i Spraw Społecznych przy Parlamencie Europejskim zamierza zgłosić rezolucję dotyczącą przyszłości Europejskiego Modelu Społecznego. W trakcie V spotkania Komitetu przeprowadzone zostaną prace nad przygotowaniem rezolucji. Swoje wystąpienie zakończył stwierdzając, iż aby odzyskać zaufanie obywateli i wyrwać Europę z impasu ostatnich kilku lat, należy stawić czoła wyzwaniom społecznym przedstawiając konkretne i skuteczne rozwiązania.

Komitet ds. Regionów

Harry Dijkma, powitał delegatów jako przedstawiciel Komitetu ds. Regionów. Pokrótkę przedstawił podwójną rolę Komitetu: jako ciała doradczego - przedstawiciela samorządów i władz lokalnych, oraz jako platformy umożliwiającej spotkania i tworzenie wspólnych projektów i wymianę poglądów dla wszystkich miast i regionów. Członkowie Komitetu mają do czynienia z wszelkiego rodzaju problemami społecznymi na szczeblu lokalnym i regionalnym takimi jak: walka z ubóstwem, poprawa warunków bytowych osób, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Następnie Pan Dijkma zaznaczył brak prostych, uniwersalnych rozwiązań problemu ubóstwa czy wykluczenia społecznego. Sytuacje różnią się bowiem ze względu na kraje, regiony a nawet poszczególne rodziny i osoby. Dlatego też często konieczne jest indywidualne dopasowywanie rozwiązań problemu biedy. Wartość dodaną samorządów lokalnych i regionalnych w zakresie walki z ubóstwem można będzie dostrzec, gdy te nakreślają jasny zakres wspólnej odpowiedzialności wszystkich zaangażowanych stron. Rząd może okazać się pomocny, ale nie zawsze jest w stanie należycie ocenić sytuację danego obywatela. Dlatego też rząd powinien zaniechać ingerencji na poziomie personalnym nawet jeżeli sprawa dotyczy ludzi ubogich. Harry Dijkma ostrzegał przed szukaniem prostych i szybkich rozwiązań, zaznaczył jednocześnie iż z jego 23 letniego doświadczenia w pracy bankiera wynika, iż w wypadku zadłużenia szybka interwencja zapewniająca ludziom wsparcie jest niezwykle ważna. Na koniec podkreślił wagę wymiany wiedzy i dobrych praktyk w zakresie walki z ubóstwem. Zapewnił delegatów iż Komitet Regionów uczyni wszystko co w jego mocy by wnieść jak największy wkład do europejskiej debaty na temat ubóstwa.

Przedstawiciel IV Spotkania

Paul Rosiers, uczestnik poprzedniego Europejskiego Spotkania przypomniał delegatom główne wyniki IV Spotkania, które koncentrowało się na obrazie biedy, czyli na tym jak postrzegani są ludzie żyjący w ubóstwie i jak my sami chcemy być przez nich postrzegani. Wnioski IV Spotkania dowodzą, iż wiele jeszcze należy zrobić by poprawić sposób patrzenia obywateli na tych żyjących w biedzie. Odnosząc się do danych przedstawionych wcześniej przez Pana Jahiera, Paul Rosier wyraził ubolewanie z powodu tak wysokiej skali występowania biedy w tak bogatym regionie świata jakim jest Unia Europejska.

Przypomniał, iż przed V Spotkaniem delegaci otrzymali raport dotyczący działań podjętych po IV Spotkaniu. Zaznaczył, iż nawet jeżeli poczyniono jakieś większe lub mniejsze kroki w walce z ubóstwem, to i tak pozostaje jeszcze wiele do zrobienia. Dodał, iż w trakcie najbliższych dwóch dni delegaci będą mieli możliwość bezpośredniej rozmowy z przedstawicielami wszystkich krajów i choć dwa dni to

niewiele czasu, to będzie to pierwszy krok. Po IV Spotkaniu zachęcano delegatów do wprowadzenia ustaleń Spotkania w życie. Podobnie delegaci V spotkania powinni zobowiązać się do realizacji wszystkiego co zostanie w trakcie spotkań zaplanowane czy obiecane. Pan Rosiers zaznaczył jednak, iż aby to było możliwe ludzie żyjący w ubóstwie będą potrzebowali wsparcia polityków. Dlatego też zachęcał do uważnego wsluchiwania się w słowa delegatów. Dodał iż wszystkie wnioski z tegorocznego spotkania powinny zostać zabrane w poszczególne regiony przez uczestników spotkania jak i przez polityków.

Podkreślił iż tegoroczny temat Spotkania **“Jak radzić sobie w codziennym życiu”** jest dla ludzi żyjących w ubóstwie niezwykle ważny. Wiąże się bowiem z tym co ludzie ci muszą zrobić by przetrwać. Zaznaczył, iż wyniki badań nad ubóstwem różnią się między sobą w zależności od tego z jakiego kraju pochodzą, dlatego też trudno podać dokładną charakterystykę biedy. Może być to przyczyną złego wizerunku ludzi żyjących w ubóstwie. Dodał, iż kiedy ludzie mówią o biedzie mają na myśli próg ubóstwa, który nie jest stały ale zmienia się w zależności od zamożności obywateli. Ważne aby patrzeć na dochód nie jako liczby, ale jako na wyznacznik tego co może on zapewnić. Przed V Spotkaniem delegatom postawiono następujące pytanie: “Ile trzeba wydać aby móc godnie mieszkać? Ile trzeba wydać na jedzenie?” Pan Rosiers zaznaczył, iż odpowiedź na podobne pytania potrzebna jest nie tylko naukowcom zajmującym się problematyką biedy. Wyraził nadzieję, iż nadchodzące dwa dni przeznaczone na rozmowy i dyskusje będą w stanie wyłonić pewne rozwiązania. To pierwszy krok po którym nastąpią tysiące małych kroków w ramach przygotowań do VI Spotkania. Cel pozostaje ten sam: stworzenie lepszego obrazu biedy.

Pan Rosiers zaznaczył, iż bardzo ważne jest aby zgłaszać rozwiązania właśnie teraz, w trakcie trwania obrad na szczeblu europejskim dotyczących minimalnego dochodu. Ludzie doświadczeni przez biedę chcą być w tych dyskusjach uwzględnieni i do nich zaproszeni. Należy zdać sobie sprawę, iż pojęcie biedy nie odnosi się wyłącznie do środków finansowych, ale także do warunków pracy czy warunków mieszkaniowych. Wszyscy obywatele mają prawo do godnego życia. Dodał, iż delegaci zaproszeni na konferencję powinni brać w niej czynny udział.

Zaznaczył także, iż V Spotkanie zorganizowane zostało w szczególnym okresie, we wrześniu bowiem wejdzie w życie Narodowy Plan Rozwoju. Wyraził nadzieję, iż konferencja i priorytety ustalone przez delegatów będą miały istotny wpływ na kształt nowych Narodowych Planów Rozwoju (NPR). Ostrzegł, iż jeżeli Krajowe Plany Działań na rzecz integracji społecznej / Narodowe Plany Rozwoju nie wezmą pod uwagę warunków w jakich żyją ludzie ubodzy to nigdy nie przestaną być jedynie pustą teorią. Wyraził nadzieję iż nowe NPR staną się motorem dla rozwoju programów włączenia społecznego na szczeblu europejskim. Będzie to konieczne aby można było mówić o znacznym zmniejszeniu ubóstwa przed rokiem 2010 co jest jednym z najważniejszych celów Unii Europejskiej wyznaczonych w Traktacie Nicejskim w 2000 roku.

3. Przesłanie warsztatów

3.1 Potrzeba uczestnictwa

Przesłanie szerokiego wachlarza dyskusji przeprowadzonych w trakcie ośmiu warsztatów można streścić w jednym zdaniu: „niezwykle ważną sprawą jest włączenie ludzi dotkniętych ubóstwem do procesu decyzyjnego dotyczącego ich życia”. Przedstawione zostały dwa niezwykle ważne argumenty popierające to stwierdzenie. Po pierwsze ludzie żyjący w ubóstwie mają prawo głośno wypowiadać swoje poglądy a ich głos powinien zostać wzięty pod uwagę. Jak stwierdził jeden z delegatów: „*Chcemy być szanowani*”. Po drugie ludzie dotknięci biedą posiadają wiedzę ekspercką na temat życia w ubóstwie. Dlatego też ich udział w dyskusji jest jedynym sposobem na opracowanie metod zmniejszenia i wyeliminowania biedy oraz wykluczenia społecznego. Politycy powinni więc wsłuchać się w głos najuboższych i zaangażować się w dialog prowadzony zarówno na szczeblu europejskim jak i lokalnym.

Delegaci przyznali oczywiście, iż wielostronne zaangażowanie będzie trudne do osiągnięcia. Aby wszystkie strony chciały aktywnie uczestniczyć w dialogu potrzebna jest otwartość i przejrzystość całego systemu oraz oferowanych usług. Oznacza to, iż osoby doświadczające biedą powinny nauczyć rządy współpracy z nimi oraz uświadomić obywateli czym jest życie w ubóstwie. Jak stwierdzono w czasie jednego z warsztatów należy po prostu „pogodzić dwa całkowicie różne światy: administracji oraz ludzi żyjących w ubóstwie”. Niemniej jednak istnieją już dobre praktyki w zakresie zachęcania do większego zaangażowania. W Belgii na przykład stworzono specjalny projekt na rzecz ludzi żyjących w ubóstwie. Pracują oni w urzędach państwowych w celu zwiększenia dostępności usług dla ludzi z ich grupy społecznej. Przechodzą oni serię szkoleń, aby mogli swoje doświadczenia życiowe wykorzystać w nowej pracy. W Portugalii zorganizowano 3 spotkania regionalne osób żyjących w ubóstwie. W Austrii Ministerstwo ds. Ubezpieczeń Społecznych i Ochrony Konsumentów wraz z austriackim oddziałem EAPN rozpoczęło serię spotkań zatytułowanych „*Pokaż się!*” („*Sichtbar Verden*”). W Irlandii przeprowadzono projekt aktywizacji obywatelskiej poprzez zachęcanie osób żyjących w ubóstwie do głosowania. Francuski region Champagne-Ardennes promuje już przygotowania do spotkań osób żyjących w ubóstwie. Region Bordeaux zaproponował inicjatywę integracji poprzez pracę. UNIOPPS (Duża organizacja non profit) powołała do życia grupę roboczą na rzecz zaangażowania sektora służby zdrowia – umożliwi to ludziom żyjącym w ubóstwie łatwiejszy dostęp do służb medycznych. Samorządy Santa Lucia (**Gran Canaria**) i Kordoby (Hiszpania) stworzyły dobre praktyki w zakresie budżetu partycypacyjnego. Zgłoszono kilka propozycji zachęcania do partycypacji. Podkreślono rolę środków potrzebnych do umożliwienia partycypacji: środków finansowych, czasu, sprzętu komputerowego i oprogramowania. Przedstawiono działania Portugalii jako przykład dobrych praktyk. W Portugalii partycypacja była możliwa dzięki dofinansowaniu na zorganizowanie odbywających się już od czterech lat spotkań ludzi żyjących w ubóstwie. Kolejnym praktycznym rozwiązaniem zasugerowanym w czasie warsztatów było ustalenie współczynników umożliwiających coroczne monitorowanie partycypacji i pomiar postępu w poszczególnych Państwach Członkowskich. EAPN mogłaby być koordynatorem takiego projektu.

Podkreślano, iż partycypacja powinna być regularna i systematyczna, powinno się nadać jej status formalny i stworzyć określoną strukturę. Europejskie spotkania osób żyjących w ubóstwie powinny zostać formalnie zarejestrowane, powinno się też ustalić

regularne spotkania, które nie będą się odbywać tylko w zależności od dobrej woli państwa sprawującego Prezydenturę.

3.2 Realia życia w biedzie i wykluczeniu społecznym

Wiązanie końca z końcem to ciągła walka o przetrwanie

Wiązanie końca z końcem jest niezwykle trudne. To ciągła walka o przetrwanie ale dobrze zorganizowany zunifikowany system opieki społecznej może być pomocny. Podano wiele powodów dla których wiązanie końca z końcem może być tak uciążliwe

Odosobnienie: Jeżeli żyje się w ubóstwie często jest się odcięty od rodziny czy przyjaciół. Przyczyną może być mieszkanie na odludziu, ale może to być także miejskie getto. Może okazać się, że dzielnica w której żyjemy jest niebezpieczna. Wysoki stopień przestępczości w której mieszkamy może uniemożliwić nam wieczorne wychodzenie z domu, przez co stajemy się więźniami we własnym mieszkaniu. Często zdarza się też, że członkowie rodzin żyją w dużej odległości od siebie, żyją samotni choć otoczeni ludźmi, wiele osób może liczyć jedynie na pomoc opieki społecznej. Jeden z uczestników zauważył, iż będąc członkiem wspólnoty kościelnej można uniknąć takiej samotności czy izolacji.

„Straciłem przyjaciół ponieważ nie było mnie stać na życie towarzyskie. Nawet aby być uczestnikiem grup samopomocowych potrzebne jest trochę pieniędzy i czasu. Nie mam ani jednego ani drugiego by pozwolić sobie na uczestnictwo w spotkaniach.”

„Nie stać mnie ani na prasę codzienną ani na książki – zwłaszcza te naukowe są szczególnie drogie”.

Ludzie żyjący w ubóstwie nie mają takiego dostępu do informacji jak inni obywatele. Więc zdarza się, że nie wiedzą dokąd zwrócić się o pomoc. Niektórzy nie wiedzą nawet, że możliwość zwrócenia się o pomoc w ogóle istnieje.

Brak informacji: Brak dostępu do informacji lub brak wiedzy do kogo można zwrócić się o pomoc ogranicza dostęp do różnych form wsparcia i usług. Jak stwierdził jeden z delegatów: “ System jest zbyt skomplikowany, nie wiem gdzie i co mogę otrzymać”. Z drugiej strony nadmiar informacji też jest niekorzystnym zjawiskiem gdyż trudno przeprowadzić odpowiednią selekcję wiedzy. Wciąż powiększająca się przepaść technologiczna odcina wiele osób od ważnych źródeł informacji.

Niezaspokojone podstawowe potrzeby: Często zdarza się, że podstawowe potrzeby takie jak: dostępne mieszkalnictwo, usługi medyczne czy szkolnictwo nie są zaspokajane. Może być to zarówno powód jak i przyczyna życia w ubóstwie czy wykluczeniu społecznym. Złe lub beznadziejne warunki mieszkaniowe wiążą się często z brakiem koniecznych remontów, bezdusznymi właścicielami lokali, wysokimi czynszami, przeludnieniem, życiem w szkodliwych dla zdrowia warunkach często dodatkowo pogarszanych np. przez rakotwórczy azbest. Warunki te prowadzą do napięć w rodzinie a w końcowym efekcie do separacji małżonków i rozwodu. Często też mieszkańcy muszą się wyprowadzić gdyż nie stać ich na czynsz. Nawet jeżeli

istnieje system dopłat do czynszu to procedury ich uzyskania często okazują się zbyt skomplikowane a urzędnicy traktują petentów z pogardą i niechęcią. Służby publiczne często postrzegane są jako zbyt zbiurokratyzowane i nieskoordynowane.

„Spałem w kartonach. Miałem przed sobą następujący wybór: mogłem wybrać albo śmierć na ulicy albo wziąć sprawy w swoje ręce. Poszedłem do opieki społecznej i poprosiłem o pomoc w znalezieniu mieszkania. Musiałem zmierzyć się z ogromną biurokracją, po kilkanaście razy musiałem od początku opowiadać historię swojego życia. Całe lata czekałem na przydział mieszkania.”

„Nasze domy są w opłakanym stanie, ale mimo to i tak musimy płacić krocie za czynsz, gaz i elektryczność. Kiedy potrzebny jest remont bądź naprawa to rada mówi, że nasze domy to tragedia i że nie zamierzają do nich nawet wchodzić.”

„W Hiszpanii pokoje dla turystów w okresie zimowym stoją puste. Po ulicach zaś szwendają się bezdomni którzy nie mają gdzie się schronić. Jak wytłumaczyć naszym dzieciom taką niesprawiedliwość?”

„Nie stać mnie na naprawę zepsutego telewizora.”

Rasizm i dyskryminacja: Rasizm i dyskryminacja pogłębiają izolację i poczucie wykluczenia, są częstą przyczyną ubóstwa. Dyskryminacja może przybrać różne formy: przemoc i wykorzystywanie, pogardliwe traktowanie petentów, brak dostępnego mieszkalnictwa, dyskryminacja w pracy. Azylanci, migranci i uchodźcy często doświadczają podwójnej dyskryminacji. Z powodu dyskryminacji mają utrudniony dostęp do usług publicznych, zatrudnienia, wynajmu mieszkania. Często inny kolor skóry, obco brzmiące nazwisko, czy akcent okazuje się wystarczającym powodem aby otrzymać od właściciela mieszkania odmowę najmu.

‘Szukam pracy. Robię naprawdę wszystko by ją znaleźć....ale cóż mogę powiedzieć? Chcę pracować, jestem młody. Chcę pracować a każdego dnia muszę zmagać się z biedą. Jesteśmy dyskryminowani z powodu romskiego pochodzenia. ‘

„Używam zwrotu “białe dziecko” i “ciemne dziecko” ponieważ tak o nas mówią. Mówią, że jesteśmy ciemnoskórzy a przecież stanowimy część społeczeństwa czeskiego. Tu się urodziliśmy i tu chodziliśmy do szkoły.”

Brak środków: Często warunki życia w nowych Krajach Członkowskich mogą być bardzo trudne, podstawowe potrzeby nie są zaspokajane z powodu braku środków. W takiej sytuacji znajduje się często ludność romska i nielegalni migranci. Koszty podstawowych opłat za wodę ogrzewanie i elektryczność stale rosną. Nieco lepiej sytuacja przedstawia się w krajach bogatszych ale i tam osoby ubogie nie mogą sobie pozwolić na godne życie, nie są też w stanie w pełni uczestniczyć w życiu społecznym muszą rezygnować z życia towarzyskiego i rozrywek. Brak środków uniemożliwia dostęp do zdrowej żywności, osoby ubogie nie stać na zakup nowych ubrań, wyjścia do

pubu, wyjazd na wakacje, wyjścia do teatru, kina, czy na tańce. Nie mogą pozwolić sobie także na wyjścia z przyjaciółmi, zakup lekarstw, wizyty u dentysty. Koszt życia podwyższyć może także brak supermarketu w najbliższej okolicy, osiedlowe sklepy są bowiem zwykle znacznie droższe. Życie w ubóstwie to balansowanie na krawędzi. Nieprzewidywalne wypadki losowe takie jak dłuższa choroba, utrata pracy mogą poważnie zaszkodzić budżetowi domowemu. W wypadku braku oszczędności żyje się z dnia na dzień.

Brak środków finansowych grozi w wypadku zbyt niskiego zasiłku, braku prawa do zasiłku z powodu wieku lub braku odpowiednich dokumentów, z powodu bezrobocia lub nisko płatnej, dorywczej pracy. Brak środków finansowych może prowadzić do zadłużenia, podatności na wyzysk, prostytucji.

„Stać mnie tylko na najtańsze jedzenie. Owoce i warzywa dla dzieci są za drogie. Ryby podobnie jak „zdrowa żywność” nie są na moją kieszeń.”

„Problem nie polega na tym, że od czasu do czasu brakuje nam pieniędzy. Całe nasze życie wygląda w ten sposób. Nasze dzieci wychowywane są w warunkach chronicznych kłopotów finansowych.”

„Za każdym razem gdy opowiadam pracownikom socjalnym o swoim życiu spotykam się z dużym współczuciem. To niestety jedyna rzecz na jaką mogę liczyć gdyż przepisy uniemożliwiają skuteczną pomoc w problemach.”

„Jeżeli nie masz pracy i choćby minimalnych dochodów to nie stać cię na zapłacenie czynszu.”

„Z powodu bezrobocia nie możemy kupić sobie do domu niczego ładnego. Nie możemy wziąć też ani kredytu ani pożyczki. Gdy jest się bezrobotnym nie można liczyć na pożyczkę od kogokolwiek.”

Słaba kondycja zdrowotna: Stres spowodowany życiem w ubóstwie i dyskryminacji może doprowadzić do poważnych uszczerbków na zdrowiu zarówno fizycznym jak i psychicznym. Sytuację nielegalnych migrantów dodatkowo utrudnia brak prawa do opieki zdrowotnej (z wyjątkiem wypadków zagrażających życiu pacjenta). W niektórych krajach lekarze i dentyści odmawiają pomocy osobom, których nie stać na opłacenie ich usług i lekarstw. Koszty z tym związane są jednak problemem dla niektórych pacjentów. Jak widać dyskryminacja w dostępie do usług medycznych może okazać się poważnym problemem.

Bezsilność: Życiu w biedzie często towarzyszy poczucie bezsilności, ponieważ nie ma się wpływu na postanowienia wpływające i bezpośrednio dotykające samych zainteresowanych. Bieda postrzegana jest jako napiętnowanie, osobom żyjącym w ubóstwie często daje się odczuć, że sami sobie są winni swojej trudnej sytuacji. Często brak nadziei na lepsze życie.

„Sposób w jaki ludzie na mnie patrzą jest upokarzający. Nie jestem traktowana po ludzku.”

„Od lat nie dostrzegam w swojej sytuacji żadnej poprawy. Nie mam przed sobą przyszłości.”

„Czuję się trochę jak Don Kiszot. Walczę z wiatrakami, ale tracę już wiarę.”

Poszerzająca się przepaść

Przepaść między bogatymi a biednymi stale się powiększa. Różnice w dochodach rosną. Spowodowane jest to nie tylko różnicami między osobami pracującymi i bezrobotnymi, ale także zwiększającym się problemem niskich płac. Zarobki wielu osób są tak małe, że nie pozwalają im wyjść z ubóstwa. Przepaść zwiększa się także pod wieloma innymi względami. Zwiększająca się prywatyzacja usług co prowadzi do wzrostu opłat których wiele mniej zamożnych osób nie jest w stanie uiścić, a co za tym idzie, rzadziej lub wcale z nich nie korzystają. Niektórzy zbijają fortunę kupując i sprzedając domy, innych zaś nie stać nawet na wynajem. Płace minimalne są zbyt niskie by można było za nie kupić dom lub mieszkanie. Wzrasta liczba eksmisji gdyż mieszkańcy nie stać na opłaty czynszowe. Sprzedaż mieszkań socjalnych zmniejsza szansę ludzi o niskich dochodach na dostęp do godnych warunków mieszkaniowych. Zwiększające się opłaty za usługi medyczne, dentystryczne i lekarstwa zmniejszają ich dostępność dla ludzi o niskich dochodach. Zbyt wysokie opłaty za transport publiczny sprawiają, iż najubożsi są najmniej mobilni i co za tym idzie nie są w stanie w pełni uczestniczyć w życiu społecznym i kulturalnym, zostaje ograniczona ich aktywność sportowa. Wszystko to prowadzi do minimalizacji partycypacji osób żyjących w ubóstwie.

Brak stałej, dobrze płatnej pracy.

Wiele osób ma ograniczony dostęp do godziwej pracy. Ich zarobki są często niepewne i zbyt niskie by pozwolić im wydzwignąć się z ubóstwa. Przyczyną owego ograniczenia może być wszelkiego rodzaju dyskryminacja także na tle rasowym zwłaszcza w przypadku Romów, azylantów, nielegalnych migrantów, ale także samotnych matek z dzieckiem czy niepełnosprawnych. Grupy narażone na dyskryminację często zmuszone są podjąć pracę nielegalną bądź na czarno. Ograniczenia i cięcia zasiłków także mogą prowadzić do nadużyć i zmuszają ludzi do podejmowania pracy zbyt niskopłatnej. Często akcja zmniejszania zasiłków nie bierze pod uwagę faktu, iż niektórzy z różnych powodów po prostu nie mogą pracować. Często także bezrobocie jest na tyle wysokie, iż znalezienie pracy pomimo chęci i wysiłków jest praktycznie nierealne..

„Gdy w czasie rozmowy o pracę podaję swój adres zamieszkania jestem dyskryminowana ze względu na dzielnicę w której mieszkam.”

„Nie mam ani domu ani pracy. Jak mogę robić plany na przyszłość jeżeli nie mam pracy?”

„Przyznaję że pracuję nielegalnie, ale wcale nie uważam tego za słuszne. Zdaję sobie sprawę z ryzyka jakie ponoszę, ale tylko taką pracę udało mi się znaleźć.”

Obawa o dobro dzieci

Wielu rodziców obawia się, iż ich dzieci podobnie jak oni kiedyś nie będą miały takich samych możliwości rozwoju jak ich rówieśnicy. Nie chodzi tu jedynie o fakt, iż wiele dzieci nie ma dostępu do usług, a ich podstawowe potrzeby nie są zaspokajane. W większości przypadków bowiem rodzice nie są w stanie wykarmić swoje dzieci i zapewnić im edukację bez wsparcia zewnętrznego. Wielu rodziców obawia się po prostu, że ich dzieci nie będą mogły aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym i kulturalnym i że będą miały ograniczony dostęp do rozrywek i zabaw.

„UE musi zrobić coś by pomóc dzieciom. Jaki jest sens mojego życia jeżeli nie mogę zapewnić własnym dzieciom dobrej przyszłości?”

„Dzieci żyjące w ubóstwie są dla mnie ważną sprawą. Trzeba o tym mówić głośno....Nie możemy pozwalać, tak jak robiliśmy to do tej pory, aby żyły w ten sposób. Musimy zrobić wszystko co w naszej mocy aby im pomóc.”

„Bieda, której się zaznało w dzieciństwie to start z niekorzystnej pozycji. To dyskryminacja.”

„Nie mogę zaprosić kolegów i koleżanek moich dzieci do siebie do domu bo moje mieszkanie jest na to za małe. Z tego powodu moje dzieci przestały być już zapraszane. Zostały wykluczone. Jesteśmy zmuszeni żyć w ukryciu.”

„Moje dzieci nie mogą brać udziału w wycieczkach szkolnych. Nie stać mnie także na wysłanie je na tygodniowy kurs językowy zagranicą. Nie mogę sobie pozwolić na kształcenie ustawiczne czy życie kulturalne.”

„Moje dzieci odziedziczą po mnie jedynie biedę.”

3.3 Czego potrzeba by móc godnie żyć?

„Jesteśmy już zmęczeni ciągłym gadaniem i brakiem efektów. Politycy powinni się wreszcie także zaangażować. Chcemy postępu, rezultatów i konkretnych działań. Chcielibyśmy się dowiedzieć co Unia robi by rozwiązać problem ubóstwa. Koszt przyjazdu tutaj jest dla nas ogromny. Podjęliśmy ryzyko więc chcielibyśmy zostać przez polityków potraktowani poważnie.”

„Musimy wziąć demokrację z powrotem w nasze ręce. Musimy zdać sobie sprawę, iż mamy prawo do słusznego gniewu, mamy prawo do walki z niesprawiedliwością i ubóstwem.”

Prawa człowieka i poczucie godności dla wszystkich

Najbardziej podstawowym warunkiem godnego życia jest poszanowanie praw i godności człowieka niezależnie od koloru skóry, wyznawanej religii, posiadanego statusu prawnego. Każde istnienie ludzkie i każda ludzka historia ma ogromną wartość.

Rządy powinny zagwarantować swoim obywatelom ochronę socjalną. Organizacje pozarządowe odgrywają oczywiście istotną rolę zapewniając określone usługi i wsparcie, ale to rolą rządu jest zagwarantowanie odpowiedniej polityki społecznej i socjalnej.

Dochód minimalny

W tak zamożnym regionie świata jakim jest UE każdy obywatel powinien mieć zagwarantowany dochód minimalny, który pozwoliłby mu na opłacenie rachunków, czynszu i innych koniecznych opłat. Dochód ten powinien wystarczyć na zakup zdrowej żywności i zagwarantować godne warunki do życia. Wszystkich powinno być stać nie tylko na zaspokojenie podstawowych potrzeb, ale także na aktywny udział w życiu społecznym i kulturalnym. Aby było to możliwe konieczny jest nie tylko zwiększony dostęp do miejsc pracy, ale także sprawiedliwa redystrybucja środków. Wszystkie Państwa Członkowskie powinny stworzyć program dochodów minimalnych i otoczyć opieką osoby, które z różnych powodów nie mogą pracować. Ustalając wysokość dochodów minimalnych należy wziąć pod uwagę rosnące potrzeby dzieci w trakcie ich rozwoju i wzrostu, oraz koszty jakie muszą ponosić np. ludzie niepełnosprawni. Dodatkowo ustalenia wysokości dopłat, zasiłków i dochodów minimalnych powinny uwzględnić również wzrastające opłaty za czynsz, wodę, gaz i elektryczność. Młodzi ludzie poniżej 25 roku życia także powinni zostać objęci wsparciem.

„Jest wystarczająca ilość środków, ale trzeba poprawić system ich dystrybucji.”

Prawo eliminujące dyskryminację

Konieczne jest wprowadzenie systemu prawnego całkowicie eliminującego możliwość dyskryminacji i gwarantującego równouprawnienie, prawo do pracy i jednakowego dla wszystkich, także dla nielegalnych migrantów, Romów i ludzi niepełnosprawnych dostępu do usług. System prawny powinien zostać wsparty przez ruch solidarnościowy ludzi żyjących w ubóstwie, aby skuteczniej przeciwstawić się ekstremizmowi politycznemu i rasizmowi. Należy przeciwstawić się działaniom skrajnie prawicowych polityków zmierzających do wrogiego nastawienia przeciwko sobie różnych grup osób żyjących w ubóstwie. Dobre praktyki w tym zakresie zastosowano w Holandii – założona grupa wsparcia kobiet zrzeszała kobiety z różnych kultur. Jak stwierdziła jedna z delegatek: *“Jest to sposób na lepsze wzajemne poznanie, a także obcowanie z inną kulturą. Gdy lepiej siebie poznajemy możemy docenić to co dobre w innych”*. Niestety nie jest to proces łatwy. Niektóre z kobiet nie zostały nauczone samodzielnego myślenia i decydowania o sobie – odeszły z grupy i już więcej nie przychodzą. Antyrasistowskie prawo z Belgii (Prawo Moreau) nakładające na osobę oskarżoną o dyskryminację ciężar udowodnienia niewinności było także podane jako przykład dobrej praktyki. Podobnie jak węgierski pomysł włączenia ludności romskiej do Planu Narodowego – projektu na rzecz walki z dyskryminacją, czy stworzenie przez rząd węgierski systemu czuwającego nad przestrzeganiem praw osób z grup szczególnie zagrożonych dyskryminacją zapewniającego im wsparcie prawne.

Dostęp do godziwej pracy

Dostęp do godziwej pracy może być sposobem na wyrwanie wielu osób z ubóstwa umożliwiając im aktywny powrót na łono społeczeństwa. Łatwiejszy dostęp do miejsc pracy powinien być także połączony z systemem wsparcia socjalnego, szkoleniami

zawodowymi, płacami dostosowanymi do realiów. Pracodawcy wypłacający swoim pracownikom pensje poniżej przyjętego minimum powinni być sądowo karani. Szkolenia powinny być potwierdzone wystawieniem odpowiedniego, uznawanego przez pracodawców dyplomu. Stanowić to będzie swego rodzaju drugą szansę dla dorosłych, którzy zakończyli już proces edukacji. Przebyte szkolenie powinno być także gwarantem otrzymania pracy w przeciwnym razie spotęgować może frustrację beneficjentów. Jako przykład dobrych praktyk w zakresie odpowiednich szkoleń i tworzenia miejsc pracy przedstawiono ruch spółdzielni socjalnych i Centra Integracji Społecznej oraz Centra Ekonomii Społecznej zainicjowane przez Fundację Barka z Polski. Dobrym przykładem jest też organizacja ludności romskiej zapewniająca swoim beneficjentom szkolenia prowadzące do ich integracji zawodowej. Uznanie cieszą się również hiszpańskie Centra Zatrudnienia. Przedstawiono także włoski przykład pracy wspólnotowej: w miasteczku Enzietto niedaleko Bari powstała inicjatywa mająca na celu usamodzielnienie się kobiet. Mieszkańcom tego regionu zapewniono dostęp do szkoleń, grup samopomocowych, sieci wsparcia. Doprowadziło to do ich rozwoju osobistego i pomogło znaleźć pracę. Na Malcie zaś nawiązana została współpraca między Fundacją Richmond oraz Korporacją ds. Szkoleń i Zatrudnienia. Projekt ma na celu zapewnienie indywidualnie dopasowywanych szkoleń dla osób z problemami zdrowotnymi na tle umysłowym, oraz znalezienie im stałej i bezpiecznej pracy.

Unia Europejska powinna rozwiązać w jakiś sposób problem firm przenoszących swoje siedziby do krajów gdzie płace są niższe. UE nie powinna zezwalać na takie postępowanie firmom, które są dofinansowywane. Gdy firma mimo wszystko zdecyduje się przenieść powinna zwrócić otrzymane subsydia.

Dach nad głową

Niezwykle ważna jest kwestia dostępnego budownictwa o przyzwoitym standardzie. Wiąże się to z podniesieniem inwestycji w sferze budownictwa socjalnego. Niemniej jednak, budownictwo socjalne nie powinno być budowane w gettach, czy „złych” dzielnicach, lecz być jak najbardziej rozproszone. Skupiska budownictwa socjalnego mogą prowadzić do pewnego rodzaju „stygmatyzacji”, naznaczenia oraz obniżenia szans na zdobycie pracy.

Rządy powinny wprowadzić kontrolę nad czynszami oraz kontrolę eksmisji. Spekulacje, które prowadzą do wzrostu cen na rynku mieszkaniowym, powinny zostać opodatkowane. Rząd powinien również dopilnować, aby puste budynki były udostępniane osobom potrzebującym. Właściciele domów, wynajmujący powierzchnie mieszkaniowe, którzy naruszają prawo, powinni zostać pociągnięci do odpowiedzialności prawnej. Zbyt niskie zasiłki mieszkaniowe powinny zostać podniesione do realistycznego poziomu. Pomoc powinna zostać udzielona także osobom o niskich dochodach, którzy zmuszeni są do zapłacenia 3-miesięcznego czynszu z góry. Usługi budownictwa publicznego powinny być administrowane z uwzględnieniem poszanowania godności ludzkiej. W ramach usług socjalnych powinna zostać rozwinięta prewencja, tak aby grupy szczególnego zagrożenia, takie jak kobiety, imigranci oraz młodzi ludzie w wieku od 18 do 25 lat, wychodzący z zakładów poprawczych lub pochodzący z rozbitych rodzin, nie stawali się bezdomni. Istnieje zapotrzebowanie na programy mediacyjne pomiędzy dzierżawcami, a grupami ludzi, którzy napotykają problemy, w celu dostosowania czynszu do ich sytuacji.

Podkreśla się ciągle rosnące sukcesy belgijskiego systemu biur czynszów socjalnych. Organizacje pozarządowe wynajmują domy na rynku prywatnym i gwarantują właścicielowi co-miesięczne uiszczanie opłat czynszowych oraz utrzymanie domu w dobrym stanie. Następnie domy wynajmowane są tym grupom osób, które nie mają dostępu do rynku prywatnego. Inne przykłady dobrych praktyk, które zauważono w Hiszpanii, to ponowne zaludnianie opuszczonych wsi, gdzie nowi mieszkańcy zakładają małe, pomyślnie rozwijające się przedsiębiorstwa. W Danii Rady ds. Ludzi Bezdomnych udzielają pomocy ludziom na poziomie socjalnym, oferując im pożywienie i schronienie w 52 hostelach oraz pomagają im walczyć o ich prawa. W Luxemburgu wymienia się dobre przykłady stowarzyszeń, zajmujących się sprawami budownictwa, np. Fundacji Budownictwa. Na Malcie podkreślany jest Program Wspieranego Budownictwa dla osób z problemami natury psychicznej. Program ten zapewnia miejsce zamieszkania osobom, zależnym od instytucji zdrowia psychicznego, które nie potrzebują jednak hospitalizacji. Zapewnia zakwaterowanie osobom cierpiącym na choroby psychiczne, które żyją w społeczeństwie po to, aby nie były narażone na nawroty choroby i nie ulegały instytucjonalizacji.

Dostęp do podstawowych usług

Podstawowe usługi powinny być dostępne lokalnie, aktualne i wydajne. Aby uniknąć stygmatyzacji (naznaczenia) i zapewnić przyzwoite standardy, usługi powinny mieć charakter uniwersalny i nie być skierowane do konkretnych grup. Usługi powinny być mniej zburokratyzowane. Ważne jest połączenie usług z informowaniem społeczeństwa. Ludzie dostarczający usług, szczególnie ci, którzy mają bezpośredni kontakt z klientami, winni przestrzegać praw człowieka. Wiąże się to z zapewnianiem lepszego przeszkolenia w celu przewycięzania uprzedzeń. W ten proces mogą być zaangażowani ludzie, doświadczający wykluczenia.

Edukacja: Polityka równych szans w dostępie do edukacji jest siłą napędową rozwoju. Kwestią zasadniczą jest dostęp do kształcenia ustawicznego, nie wyłączając bezpłatnych studiów wyższych oraz szkolenia w zakresie nowych technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Systemy edukacyjne muszą zostać wzmocnione. Powinny zostać również podjęte wysiłki w celu zaangażowania rodziców. Nastoletnie matki, które przerwały naukę i w ten sposób przekazują stan ubóstwa swoim dzieciom, powinny brać udział w programach zapobiegających ich marginalizacji i zapewniających perspektywy na przyszłość. Tak jak w projekcie belgijskim, powinny zostać podjęte wysiłki w celu zachęcenia rodziców do wysyłania dzieci do szkoły i nie zabierania ich ze sobą na ulicę, by żebrać. Kolejnym przykładem dobrej praktyki w Hiszpanii, było wspieranie średniej i wyższej edukacji młodych Cyganów. Fundacja Sekretariat Cyganów (FSG) udziela pomocy finansowej Cyganom, podejmującym edukację na szczeblu średnim lub wyższym, a także organizuje spotkania (participation meetings) pomiędzy Cyganami, uczącymi się, rodzinami cygańskimi, nauczycielami oraz przedstawicielami administracji.

Opieka zdrowotna: dostęp do podstawowych usług opieki zdrowotnej, nie wyłączając usług dentystycznych winien zostać zagwarantowany wszystkim obywatelom. Należy zareagować na obecne rozbieżności w poszczególnych krajach UE, np. wprowadzając standardy minimalne. Powinien zostać położony kres dyskryminacji takich grup osób jak bezdomni podczas umawiania wizyty lekarskiej. Rozwinąć należy edukację zdrowotną, kampanie prewencyjne oraz dostęp do zdrowej żywności. Alternatywna

opieka medyczna powinna być refundowana na bardziej spójnych zasadach w całej Unii. Podkreślane są dobre przykłady darmowych usług, na przykład darmowych wizyt u dentysty dla dzieci, w Andaluzji. Niemniej jednak, ilość darmowych usług powinna ulec zwiększeniu.

Opieka nad dziećmi: Dostęp do niedrogiej opieki nad dzieckiem jest bardzo ważny ze względu na konieczność umożliwiania rodzicom udziału w życiu społecznym oraz podejmowania zatrudnienia. Jest ważny także ze względu na rozwój samych dzieci. Jako przykład dobrej praktyki wymienić można szwedzki system dostarczania darmowej opieki nad dzieckiem osobom bezrobotnym. Innym podkreślanym przykładem były Casas Nana w Cordobie w Hiszpanii, nowe usługi stworzone przez Agencję Równości i wspierane przez władze samorządowe. Usługi mają na celu wspieranie matek, które ze względu na dzieci, nie mogą podjąć pracy, otworzyć własnej firmy lub kontynuować edukacji. Oferując niedrogie usługi opieki nad dzieckiem, umożliwia się kobietom pogodzenie życia zawodowego i rodzinnego.

Transport: Dostęp do darmowego lub niedrogiego transportu publicznego jest konieczny w celu zapobieżenia izolacji społecznej, możliwości utrzymywania kontaktu z rodziną i znajomymi, jak również dostępu do możliwości, jakie stwarza rynek pracy. Na obszarach wiejskich istnieje potrzeba inicjatyw, zapewniających transport osobom zamieszkującym obszary odizolowane. Za dobre praktyki uznano plan transportu wiejskiego w Irlandii oraz darmowy transport dla ludzi starszych. W Hiszpanii w mieście Viktoria władze samorządowe oferują darmowe karty na transport publiczny dla ludzi w potrzebie, którzy pozostają pod opieką organizacji pozarządowej przez okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Usługi socjalne: Istnieje potrzeba wsparcia jednostek i rodzin walczących z ubóstwem. Wsparcie powinno być realizowane zarówno w ramach usług publicznych, jak i przez organizacje pozarządowe. Niemniej jednak, usługi społeczne w wielu krajach muszą zostać wzmocnione i dofinansowane. Co więcej, usługi socjalne winny skupiać się na potrzebach indywidualnych, zamiast udzielać standardowych odpowiedzi. Jako przykłady dobrych praktyk wymienione zostały: Dom Robin Hood'a w Norwegii oraz centra wsparcia społecznego w Portugalii.

Kultura, sport i wypoczynek: Możliwości uczestniczenia w cenowo przystępnej kulturalnej i twórczej działalności, a także w sporcie i wypoczynku są zasadniczym elementem godziwego życia. Niemniej jednak, zbyt często spotykamy się z brakiem poszanowania dla kultury ludzkiej oraz brakiem wsparcia dla wyrażania samego siebie. Prawo do wolnego czasu i wypoczynku jest takim samym prawem jak prawo do zaspokojenia podstawowych potrzeb człowieka. Powinny zostać zintensyfikowane działania na rzecz podniesienia świadomości w celu włączania ludzi w działania kulturalne, które powinny zostać bardziej zdecentralizowane i rozpowszechnione także poza dużymi ośrodkami miejskimi. Zasygnalizowano również potrzebę stworzenia większej liczby miejsc wypoczynku w dzielnicach mieszkalnych oraz pomnożenia obszarów zielonych oraz parków utrzymywanych w dobrym stanie i czystości.

Jako dobre praktyki wymieniano dostęp do muzeów, bibliotek i uniwersytetów we Francji oraz rozdawanie kart kulturalnych, Kulturpass w Wiedniu oraz Aktivpass w Linz, które umożliwiają biednym ludziom dostęp do wydarzeń kulturalnych, np. spektakli teatralnych. Na Uniwersytecie w Brnie, w Republice Czeskiej istnieje departament,

promujący edukację Romów na wszystkich poziomach, od szkoły podstawowej po uniwersytet. Zwrócono uwagę również na dobry przykład belgijski, gdzie czeki belgijskie są dystrybuowane w Społeczności Francuskiej oraz Społeczności Francuskiej w Brukseli. Pewne fundusze na uczestnictwo w życiu kulturalnym przekazywane są także w ramach Społeczności Flamandzkiej.

Dostęp do informacji

Dostęp do trafnych i zrozumiałych informacji na temat praw, usług i możliwości jest konieczny, by radzić sobie i prowadzić niezależne życie. Została podkreślona ważna rola, jaką organizacje trzeciego sektora odgrywają w dostarczaniu informacji oraz rozpowszechnianiu idei społeczeństwa informacyjnego. Ważne w rozprzestrzaniu informacji są także publiczne usługi informacyjne, biblioteki internetowe oraz kafejki internetowe. Istnieje potrzeba zwiększenia możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie obsługi komputera, także dla ludzi starszych.

Sieci wsparcia

Sieci relacji wokół rodzin żyjących w ubóstwie mogą odgrywać bardzo ważną rolę w udzielaniu im pomocy. Takie sieci mogą składać się z rodziców, dziadków, a nawet sąsiadów. Działają na zasadach uprzejmości opartej na wzajemnym zainteresowaniu i uwadze, zastępując usługi, na które nie starcza pieniędzy.

„Nie mogę wyjechać teraz na trzy tygodnie ponieważ moja sąsiadka wyjeżdża i nie będę miał z kim zostawić dzieci. Mam szczęście. Mieszka obok nas od 30 lat. Ta relacja jest bliższa niż relacja z krewnymi... Co dzień pyta mnie czy coś jadłem.”

3.4 Umacnianie procesu włączenia społecznego.

Lepsze Krajowe Plany Działania na rzecz integracji społecznej/Narodowe Plany Rozwoju

Więcej uczestnictwa: Uczestnictwo osób doświadczających ubóstwa oraz organizacji pozarządowych, które je reprezentują w przygotowywaniu, jak również wdrażaniu oraz monitorowaniu nowych Narodowych Planów Rozwoju powinno zostać poszerzone i pogłębione. Powinno wykraczać poza spotkania publiczne i posuwać się do faktycznego zaangażowania w przygotowywanie planów oraz negocjacje. W Narodowych Planach Rozwoju nacisk powinien być kładziony na umacnianie ludzi i przygotowywanie ich do wzięcia odpowiedzialności za ich życie.

Podkreślano pozytywne przykłady zaangażowania organizacji w przygotowywanie planów w kilku krajach, takich jak Polska, Zjednoczone Królestwo oraz Grecja. Sugerowano, że w celu podniesienia efektywności uczestnictwa w przyszłości powinny być organizowane szkolenia, dotyczące technik uczestnictwa dla urzędników odpowiedzialnych za NPR - y.

Plany bardziej zorientowane: Nazbyt często plany okazywały się niejasne i trudne do zrozumienia. Kolejne Narodowe Plany Rozwoju dot. włączenia społecznego powinny być bardziej zorientowane na konkretne problemy, rozwiązania i zobowiązania, a tym samym bardziej efektywne. Ludzie muszą być przekonani o możliwości osiągnięcia rzeczywistych rezultatów.

Zrozumiałe: NPR - y powinny być łatwe w odbiorze i zrozumiałe dla osób pracujących w omawianej dziedzinie. Język powinien być przejrzysty i pozbawiony żargonu technicznego. W celu ułatwienia czytania, powinna zostać zwiększona czcionka.

System Całościowy: Przygotowanie Narodowych Planów Rozwoju musi uwzględniać cały system polityczny, łącząc różne gałęzie polityki. Nie jest wskazane podejście, które stara się reagować tylko na sytuacje kryzysowe. Potrzebny jest całościowy system, umożliwiający wszystkim dostęp do praw i usług.

Wykraczanie poza aktywizację: Narodowe Plany Rozwoju powinny brać pod uwagę cały szereg potrzeb, które powinny zostać zaspokojone w celu zapewnienia godziwego życia i nie ograniczać się tylko do działań aktywizujących. Dostęp do opieki społecznej oraz godziwych warunków mieszkaniowych wymieniane były jako kwestie priorytetowe.

Nacisk na kwestię Romów: Narodowe Plany Rozwoju powinny zwracać szczególną uwagę na dyskryminację, jakiej doświadczają Romowie oraz pomagać im w znalezieniu zatrudnienia oraz zapewnieniu przyzwoitych warunków mieszkaniowych.

Istota prewencji: Podkreślano, iż Narodowe Plany Rozwoju nie powinny zajmować się tylko istniejącymi problemami, lecz starać się także zapobiegać wykluczeniu. NPR - y nie powinny być częścią partykularnego systemu pomocy charytatywnej, naprawiającego szkody już wyrządzone, lecz zapewniać prawa obywatelskie, które gwarantują każdemu zachowanie godności. W związku z działaniami prewencyjnymi powinno zwrócić się szczególną uwagę na nowe formy podatności na wykluczenie, np. młodzi ludzie, którzy nie są w stanie zapewnić sobie zakwaterowania, osoby rozwiedzione, emeryci, zapobieganie wzrastania w ubóstwie dzieci o szczególnych wymaganiach.

Reakcja na prywatyzację: Narodowe Plany Rozwoju powinny brać pod uwagę skutki prywatyzacji surowców (np. wody, gazu, elektryczności).

Monitoring i ewaluacja: Ciągły monitoring i ewaluacja rzeczywistych efektów wdrażania Narodowych Planów Rozwoju powinny zostać wzmocnione. Osoby doświadczające ubóstwa powinny zostać włączone w proces monitorowania. EAPN powinno zaangażować je w proces oceniania Narodowych Planów Rozwoju.

Wprowadzanie do głównego nurtu polityki unijnej

W przyszłości cele włączenia społecznego powinny zostać wprowadzone do przeróżnych dziedzin polityki Unii Europejskiej; do polityki gospodarczej i polityki zatrudnienia, ale także do takich dziedzin jak kultura i transport.

Promocja wymiany i uczenia się

Ogromną wartością jest możliwość wymiany uczenia się i dobrych praktyk. Wsparcie takiej wymiany powinno być nadal ważnym elementem Europejskiego procesu włączenia społecznego. Podczas warsztatów przedstawiono wiele przykładów dobrych praktyk, niektóre z nich są opisane w niniejszym raporcie. Oto kilka sugestii cech charakterystycznych dobrej praktyki. Tak więc dobra praktyka:

- jest poparta dobrze skomponowanym, długotrwałym, właściwie finansującym prawodawstwem;
- promuje partnerstwo pomiędzy indywidualnymi osobami a organizacjami pozarządowymi;
- wspiera uczestnictwo;
- promuje zasadę solidarności pomiędzy zaangażowanymi instytucjami jak i całym społeczeństwem a osobami doświadczającymi ubóstwa. Równocześnie dobra praktyka jest naocznym przykładem jak życie i samopoczucie jednej osoby połączone jest z życiem i samopoczuciem osoby drugiej.

3.5 Jak nazwać kolejne spotkania?

„W tytule spotkania słowo „ubóstwo” powinno zostać zachowane. Nie powinniśmy odrzucać słowa „ubóstwo” z czystego poczucia wstydu. niesprawiedliwym jest fakt, że istnieje ubóstwo i że są ludzie którzy go doświadczają. Jednakże ubóstwo nie jest ich winą.”

„Należy nazywać rzeczy po imieniu. „Bogaty” również nie należy nazywać inaczej niż „bogaty”. Dlaczego nie nazwać wprost tego co jest bardzo konkretne i oczywiste w obszarze, w którym wspólnie pracujemy?”

„Jakkolwiek nazwiemy kolejne spotkania, nadal będą osoby żyjące w ubóstwie.”

„Ubóstwo jest niesprawiedliwością...ale to sposób w jaki pojmujemy ubóstwo sprawia że ludzie czują się stygmatyzowani terminem „ubóstwo”.”

Niektórzy uważają, że tytuł spotkań: “Europejskie Spotkania Osób Doświadczających Ubóstwa” stygmatyzuje, dlatego też zaproponowali inne tytuły. Jednakże, większość zgodziła się z faktem iż słowo „ubóstwo” powinno zostać zachowane jako, że jest ono dobitne i pełne mocy.

Należy uczynić ubóstwo bardziej widocznym w Europie. Niektórzy podkreślali, że celem Spotkań jest zejście się polityków z osobami doświadczającymi ubóstwa. Jeżeli tytuł spotkania odzwierciedla cel spotkania, nie należy go zmieniać. Sugerowano, by Spotkania traktować jako narzędzie i inspiracje do podjęcia działań w kierunku przeciwdziałania ubóstwu.

4. Debata i panel

Mr. Jérôme VIGNON, Komisja Europejska; Zatrudnienie, polityka społeczna i równe szanse

Ms. Elise WILLAME, Komitet Ochrony Socjalnej

Ms. Nicole PRUD'HOMME, Europejski Komitet Ekonomiczny i Społeczny

Ms. Letizia CESARINI SFORZA, były Prezydent EAPN

Po zaprezentowaniu konkluzji z warsztatów, przeprowadzona została debata i panel pomiędzy delegatami. Seria 8 pytań ułożonych przez delegatów w czasie warsztatów, zostały włączone do panelu przez ochotników biorących udział w różnych warsztatach. Następnie udzielono głosu publiczności, której przedstawiciele zadawali pytania, przedstawili komentarze i refleksje.

Minimalne wynagrodzenie

„Jak może Komisja Europejska wpłynąć na kraje członkowskie, które nie prowadzą programu minimalnych przychodów, by je wprowadziły oraz by zwiększyć skuteczność i adekwatność tych, które istnieją? Co oznacza „elastyczność i pewność zatrudnienia” i jak ją wzmocnić w krajach które nie mają minimalnych wynagrodzeń ani programów minimalnych przychodów?”

W odpowiedzi Jérôme Vignon podkreślił jak bardzo był zachwycony plakatami zaprezentowanymi przez delegatów i raportem z warsztatów.

Jeżeli chodzi o minimalny przychód wyjaśnił, że Komisja Europejska i jej instytucje opierają się w tym względzie na Traktacie Europejskim, który mówi o możliwości wprowadzenia ustawodawstwa które zapewni system minimalnych przychodów tym, którzy sobie gorzej radzą na rynku pracy.

W lutym 2006 Komisja Europejska ponownie wprowadziła postulat w oparciu o tę elementarną kwestię przychodów, której sytuacja się nie zmieniała przez ostatnie 5 lat.

Pierwszym etapem jest proces konsultacji, która poprowadzi do podjęcia przez Komisję nowej inicjatywy w tym względzie. Jednakże, jak podkreślał Jérôme Vignon, proces ten jest trudny, w związku z tym, zanim Komisja przygotuje propozycję nowej ustawy, konieczne są częste analizy i rozmowy na ten temat.

Jérôme Vignon wyjaśnił, że w dokumentach dotyczących konsultacji (pierwszego etapu) Komisja zaleca Krajom Członkowskim (zarówno tym które prowadzą system minimalnych przychodów jak i tym które tego nie robią) przygotowanie sprawiedliwego systemu minimalnych przychodów. System powinien odpowiadać na trzy główne wymogi Komisji. Po pierwsze, programy minimalnych przychodów powinny być zorganizowane na poziomie, który zapewni osobom przyzwoite życie i nie będzie naruszał podstawowych praw człowieka (wymóg ten jest bezwarunkowy). Program minimalnych przychodów jest po to, by osoba mogła żyć na przyzwoitym poziomie. Drugim warunkiem jest pomoc w znalezieniu pracy tym, którzy mają potencjał, by podjąć pracę. Dostarczając takiej osobie minimalną kwotę powinno być połączone z jej aktywizacją – działaniem mającym na celu podniesienie jej kwalifikacji, by rzeczywiście

tę prace znalazła. Po trzecie, program minimalnych przychodów musi być integralną częścią systemu świadczeń społecznych, który obejmuje obszary o których była mowa w warsztatach tj.: mieszkalnictwo, zdrowie, transport, edukację ustawiczną, kulturę i sport.

Jérôme Vignon powiedział, że powyższe trzy warunki muszą zostać spełnione, jeżeli osoba nieuprzywilejowana ma stać się pełnoprawnym i aktywnym członkiem społeczeństwa i prowadzić życie na przyzwoitym poziomie. Jeżeli dojdziemy do wniosku, że zachęta słowna nie wystarczy oraz że Otwarta Metoda Koordynacji o ochronie socjalnej i włączeniu społecznym również nie gwarantuje adekwatnego, minimalnego przychodu dla wszystkich, zachodzi potrzeba by wszystkie kraje Członkowskie zastosowały się do tego samego programu minimalnych przychodów. W takim wypadku, Komisja Europejska będzie miała prostą sytuację, by rozpocząć pracę nad ustawą. Wszystko to zostanie zapisane w ustępie H Artykułu 137 Traktatu. Ostateczna decyzja zostanie podjęta większością głosów – w drodze głosowania Krajów Członkowskich. Decyzja ta będzie podstawą do budowania sprawiedliwości społecznej i redystrybucji dóbr w Unii Europejskiej.

Pan Vignon ostrzegł delegatów, że taki rezultat nie zostałby jednak zaakceptowany przez wszystkich. Niektóre kraje nie zgodziły się z postawą Unii Europejskiej w tym temacie uważając, że program minimalnych przychodów powinien wynikać z procedur wewnątrz narodowych poszczególnych Krajów Członkowskich. Inne kraje, które jeszcze nie wdrożyły programu minimalnych przychodów przyznały, że wprowadzenie takiego programu byłoby niezwykle kosztowne oraz że mają inne wydatki priorytetowe tj.: zdrowie, świadczenia społeczne. Jak podkreślił, sprawiedliwość społeczna nie jest elementem wyłącznie „obszaru społecznego”. Instytucje UE są kompetentne w sprawach ekonomii, rozumieją też problem deficytów budżetowych. Komisja zalecając Krajom Członkowskim stosowanie się do różnorodnych zasad w kwestiach wydatkowania środków, ma prawo zalecić, by przewidziały w budżecie wydatki na program minimalnych przychodów. Zakończył mówiąc, że Komisja podjęła już starania w kierunku realizacji powyższych postulatów i że starania te są zgodne z ustaleniami i propozycjami przedstawionymi podczas niniejszej konferencji.

Krajowe Plany Działań na rzecz Integracji Społecznej / Narodowe Plany Rozwoju

„Co może zrobić Komisja Europejska oraz Państwa Członkowskie Unii Europejskiej, aby wzrosło uczestnictwo osób doświadczających ubóstwa w przygotowaniu Narodowych Planów Rozwoju? Czy przyszłe Narodowe Plany Rozwoju będą wystarczająco efektywne, aby osiągnąć ogólny cel wywierania decyzyjnego wpływu na eliminację ubóstwa oraz wykluczenia społecznego do roku 2001?”

Odpowiadając na pytanie, Elise Willame podkreśliła, że nowe Cele Wspólnotowe, podobnie jak Cele Nicejskie, podkreślają wagę zwiększonego uczestnictwa jako kluczowego czynnika sprzyjającego włączeniu społecznemu. Niemniej jednak, Elise przyznała, że stopień uczestnictwa jest różny w różnych krajach członkowskich. Uznała, że uczestnictwo wielu reprezentantów z różnych krajów członkowskich w piątym zjeździe EAPN świadczy o chęci dalszego wzrostu uczestnictwa osób doświadczonych ubóstwem. Niemniej jednak, wielkim wyzwaniem jest usłyszenie prawdziwych potrzeb osób doświadczonych ubóstwem oraz dostosowanie polityki do tych potrzeb. Uczestnictwo nie jest łatwym zadaniem. Szkolenie urzędników, aby

nauczyli się rozumieć potrzeby ludzi doświadczonych ubóstwem oraz odpowiednio dostosowywać do nich politykę, zajmuje dużo czasu. Elise ostrzegła delegatów, że nie powinni oczekiwać maksymalnego poziomu uczestnictwa w najbliższych NPR, chociaż będzie to przynajmniej jakiś krok naprzód. Rozwijamy w ten sposób naszą umiejętność słuchania. Podnosimy poziom odpowiedzi na potrzeby w poszczególnych państwach członkowskich UE.

Elise podkreślała, że rządy zostały poproszone o uczynienie przyszłych NPR o wiele bardziej konkretnymi, podkreślając, że im większy poziom uczestnictwa, tym bardziej konkretne powinny okazać się składane propozycje. Elise poinformowała również, że jest wywierany nacisk na to, aby zostały zwielokrotnione wskaźniki i mechanizmy ewaluacji, dotyczące tych konkretnych propozycji tak, aby mogły zostać przeprowadzone badania i monitoring tychże propozycji. Podkreśliła także, że lepsza integracja i wprowadzanie idei włączenia społecznego do głównych nurtów politycznych spowoduje lepsze postępy na wszystkich frontach.

Letizia Cesarini Sforza podkreśliła, że narodowe spotkania dot. NPR będą odbywały się w najbliższych 2 miesiącach. Namawiała delegatów, aby połączyli swoje siły z innymi, na przykład ze związkami zawodowymi, które powinny zostać zachęczone do uczestnictwa w takich wydarzeniach. Aby zostać potraktowanym poważnie należy być dobrze zorganizowanym i przygotować oraz zaprezentować odpowiednie dane i dokumenty, przedstawicielom władzy, którzy są odpowiedzialni za przygotowywanie NPR -u.

Relokacja przemysłowa

„Co może zrobić Komisja Europejska w kwestii przenoszenia fabryk do innych krajów, takich jak potencjalne przyszłe kraje członkowskie w sytuacji, gdy w praktyce prowadzi to do ubóstwa tak w obecnych, jak i przyszłych państwach członkowskich?”

Nicole Prud'homme powiedziała, że jest to kwestia, która szczególnie martwi Komitet Ekonomiczno-Społeczny, który podkreśla niebezpieczeństwa, o których mowa. Istnieje zasadnicze połączenie pomiędzy bezrobociem a ubóstwem i EESC (Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny) podkreśla to w wielu swoich opiniach oraz wysuwa propozycje odnowienia i modyfikacji zatrudnienia w celu redukcji ubóstwa.

Jérôme Vignon przyznał, że kwestia ograniczania zatrudnienia w jednym z krajów członkowskich oraz przenoszenia go do innego państwa członkowskiego lub kraju aplikującego jest kwestią bardzo istotną, aczkolwiek niełatwą. Niemniej jednak Komisja jest w stanie coś zrobić. Po Pierwsze, jeśli Komisja przekazała środki Europejskiego Funduszu Społecznego na rozwój działalności gospodarczej w konkretnym regionie pewnej firmie i beneficjent tychże funduszy decyduje się na przeniesienie przedsięwzięcia do innego regionu, Komisja może domagać się zwrotu otrzymanych środków. Może to zahamować zjawisko przenoszenia firm. Po drugie, w Perspektywach Finansowych na lata 2007-2013, Komisja Europejska przeznaczyła pewną sumę pieniędzy na „Fundusz Globalizacyjny”, który może być używany w sytuacjach kiedy ludzie zostają pozbawieni zatrudnienia z powodu przeniesienia przedsiębiorstwa. Niemniej jednak, Jérôme ostrzegł, że Komisja nie może ingerować w obecną tendencję do tworzenia się jeszcze bardziej wolnego rynku oraz swobodnego przepływu pracowników. Komisja może działać również przy pomocy Europejskiego Funduszu Społecznego. Komisja może pracować nad rozwojem elastyczności i

pewności zatrudnienia (flexicurity) w celu zapobieżenia ubóstwu osób tracących pracę. Jednakże, Jérôme przyznał, że jesteśmy jeszcze daleko od osiągnięcia tego celu. Niemniej jednak Komisja pragnie podnieść poziom bezpieczeństwa, co oznacza m. in. podniesienie minimalnych dochodów i minimalnych stawek wynagrodzenia oraz rozwój wsparcia dla jednostek. Szeroko uznawany jest obecnie fakt, że świat, w którym siła robocza jest bardziej mobilna, tworzy zapotrzebowanie na pracowników o podwyższonym stopniu bezpieczeństwa socjalnego. Doprowadzenie do takiej sytuacji jest głównym celem Unii Europejskiej oraz ministerstw finansów, a nie tylko ministerstw pracy.

Zwalczanie dyskryminacji oraz wsparcie Romów

„Jak może zostać wzmocnione połączenie polityki włączenia społecznego oraz zwalczania dyskryminacji, szczególnie jeśli chodzi o dyskryminację ludności Romów? Jak może zostać zapewnione wdrażanie polityki zwalczania dyskryminacji?”

Zanim paneliści odpowiedzieli na powyższe pytanie, delegat pochodzenia romskiego z Republiki Czeskiej zilustrował kwestie omawiane na warsztacie. W szczególności poruszył kwestie możliwości wprowadzenia limitów liczbowych zatrudnienia Romów w dziedzinach prawnych, społecznych i ekonomicznych. Opinie Romów o poszczególnych kwestiach powinny zostać przedstawione osobom podejmującym decyzje. Delegat podkreślił, że jeśli chodzi o kwestie dyskryminacji, twórcy polityki nie powinni zwracać uwagi na kolor skóry, co często nie jest stosowane w praktyce. Podkreślił także jak ważne jest uczestnictwo Romów w dialogu i procesie podejmowania decyzji oraz potrzebę wprowadzenia tego planu w życie w sposób otwarty, aby przeciwdziałać ryzyku dyskryminacji. Zaproponował również użycie ukrytych kamer przez Romów, aby pokazać, że powodem odmowy udzielenia zatrudnienia jest pochodzenie. Romowie mają poczucie, że nie otrzymują żadnego wsparcia prawnego, a kiedy są dyskryminowani przez pracodawców, sądy nie ufają im. Wieki trwa przebrnięcie przez system prawny, co powoduje, że Romowie nie widzą żadnego rozwiązania.

Nicole Prud'homme podkreśliła, że kwestia dyskryminacji nie dotyczy wyłącznie Romów, lecz wszelkich mniejszości narodowych w naszych krajach. Powinno brać się również pod uwagę kwestię dyskryminacji płci. Jeśli chodzi o zastosowanie limitów, poinformowała, że jest to cały czas kwestia podlegająca dyskusji, co do której nie osiągnięto jeszcze całkowitej jednomyślności. Na przykład, nie podjęto jeszcze decyzji, czy używać limitów w celu podniesienia uczestnictwa kobiet na rynku pracy. Nicole wyraziła wątpliwość, czy możliwe jest osiągnięcie porozumienia co do limitów na szczeblu europejskim, zarówno w odniesieniu do mniejszości narodowych, jak i dyskryminacji płci.

Jérôme Vignon powiedział, że Komisja Europejska ma bardzo ważną rolę do spełnienia w tej dziedzinie. Istnieje już bardzo silne prawo, dotyczące dyskryminacji etnicznej i rasowej. Przyszły rok został ogłoszony Europejskim Rokiem Równych Szans, co stworzy możliwość szczególnego naświetlenia tych problemów. Stworzy to możliwość rewizji ustawodawstwa dot. zwalczania dyskryminacji. Jeśli chodzi o użycie ukrytych kamer, Jérôme uznał, że używanie ich przez osoby dyskryminowane nie powinno być konieczne jeśli zostanie rzeczywiście wdrożone ustawodawstwo dot. przeciwdziałania dyskryminacji. Na mocy takiego ustawodawstwa, ciężar dostarczenia dowodów spoczywa na osobie oskarżonej o dyskryminację. Pytanie polega na tym, czy prawo

jest wcielane w życie i co może zrobić Komisja Europejska, aby wesprzeć państwa członkowskie w podejmowaniu działań w tej dziedzinie. Jérôme zwrócił uwagę na wyniki badań podejmowanych w ramach Programu Wspólnotowego dot. wykluczenia społecznego. Badania dowiodły, że w celu zlikwidowania dyskryminacji potrzebne są trzy czynniki: silne ustawodawstwo, ukierunkowane działania wspierające osoby dotknięte problemem i działania wspierające, wpisujące się w różne dziedziny polityki, na przykład ustalenie minimalnych przychodów. Jérôme podkreślił, że w ramach Funduszu Społecznego istnieją narzędzia, służące do wprowadzania tych trzech elementów jeśli tylko państwa członkowskie decydują się wykorzystać Fundusz na tyle na ile powinny w tej konkretnej dziedzinie.

Letizia Cesarini Sforza zgodziła się z trzema elementami zaproponowanymi przez Jérôme Vignon, ale zwróciła uwagę na to, że potrzebny jest jeszcze czwarty. Ludzie muszą być świadomi tego co się wydarza w związku z czym potrzebne jest lepsze informowanie opinii publicznej o tym co dzieje się ze społecznością Romów w poszczególnych państwach Europy.

W sesji plenarnej, która miała następnie miejsce, delegat z Belgii podkreślił, że jeśli zaistnieje potrzeba wprowadzenia limitów w celu przezwyciężenia dyskryminacji oraz poprawy sytuacji migrantów, powinny mieć one charakter tymczasowy i służyć do przyzwyczajania społeczeństwa do przyjmowania obcokrajowców oraz Romów, a także w celu umożliwienia migrantom lepszej integracji z resztą społeczeństwa. Niemniej jednak, limity powinny mieć charakter tymczasowy, gdyż istnieje niebezpieczeństwo, że same w sobie staną się formą dyskryminacji. Delegat zauważył, że starzejące się społeczeństwa stwarzają możliwość integracji migrantów, ale istnieje potrzeba przygotowywania państw członkowskich do zjawiska imigracji oraz wprowadzania odpowiednich polityk, promujących społeczeństwo włączające oraz zachęcających wszystkie kultury do życia w harmonii. Mówca podkreślił, że powinniśmy starać się wyeliminować wykluczenie, rasizm oraz ksenofobię. Zwrócił uwagę słuchających na rasistowskie morderstwo dwuletniego dziecka oraz kobiety afrykańskiego pochodzenia, którzy zostali obydwoje zabici w Antwerpii poprzedniego dnia. Delegaci wyrazili solidarność z ofiarami zbrodni minutą ciszy.

Na koniec posiedzenia plenarnego przedstawiciel delegacji z Niemiec, mówiąc w imieniu swojego kolegi, jeszcze raz poruszył problem rasizmu i dyskryminacji. Prosił wszystkich innych delegatów, aby go wsparli w walce z bezrobociem, niebezpiecznymi warunkami mieszkalnymi, biedą, społecznym wykluczeniem, z nacjonalizmem, rasizmem, ksenofobią, nienawiścią, wykluczeniem i przemocą. Podkreślił, że ludzie, którzy są ofiarami tych zjawisk potrzebują wsparcia wszystkich krajów członkowskich. Należy im się przecież prawo do życia, do ludzkiej godności, należy im się pomoc w polepszaniu warunków ich życia.

„Politycy nie powinni patrzeć na kolor naszej skóry. Powinni reprezentować ludzi bez względu na kolor ich skóry. Ale to, co powinni a to jak naprawę jest to dwie różne sprawy.”

„Czasami można odnieść wrażenie że zwierzęta mają więcej praw, bo kiedy uderzysz psa, będziesz ukarany i możesz nawet trafić do więzienia, ale jeżeli uderzysz kogoś, to niekoniecznie poniesiesz konsekwencje... mam wrażenie że psy są bardziej szanowane i lepiej traktowane od Cyganów.”

„Rzeczywistość jest taka, że starzejąca się Europa potrzebuje imigrantów i to leży tylko w naszej kwestii, aby się do tych migracji przygotować.”

„To jak my się odnosimy do tych ludzi (ubiegających się o azyl, nielegalnych imigrantów) świadczy o tym, jacy my jesteśmy. Jeżeli będziemy szanować podstawowe prawa grupy ludzi mniej uprzywilejowanej, a ci ludzie do takiej właśnie grupy należą, będziemy szanować samych siebie. Ponieważ szacunek do samego siebie zaczyna się od szacunku dla osób najbardziej pokrzywdzonych w społeczeństwie.”

„...jasno i zdecydowanie dystansujemy się od jakichkolwiek ideologii, które mogą twierdzić, że walkę z biedą i społecznym wykluczeniem powinno się prowadzić w zależności od rasy, płci, koloru skóry, pochodzenia, wieku, czy niepełnosprawności.”

Nielegalni imigranci

„Jak politycy mogą obiecywać, że będą walczyć z biedą, jeżeli w tym samym czasie ci sami politycy skazują na biedę pewne grupy ludzi tylko ze względów biurokratyczno-prawnych, mam tu na myśli imigrantów, nielegalnych przesiedleńców, wszystkich tych, którzy mają nie wyjaśnioną sytuację prawną, tych, którym odmawia się ich praw, mam na myśli ludzi bez prawa głosu, którzy są wykorzystywani w sferze ekonomicznej tylko dlatego, że nie mają odpowiednich dokumentów?”

Poszczególne kraje, powiedziała Letizia Cesarini Sforza, mają swoje przepisy, które nie zawsze są słuszne, dlatego trzeba dążyć do ich zmiany. Ale jeżeli naprawdę chcemy poruszyć problem nielegalnych przesiedleńców, musimy sobie najpierw odpowiedzieć, czym jest w naszych czasach migracja. Nie da się ukryć, że społeczeństwo bardzo się zmieniło. Nie przyjmujemy teraz imigrantów, dlatego że oni tego potrzebują, ani dlatego, że my potrzebujemy siły roboczej do prac, których my już nie chcemy wykonywać, ale potrzebujemy ich, dlatego że nasze społeczeństwa się otwierają i przechodzą proces globalizacji. Nie możemy udawać, że żyjemy w globalnej wiosce i jednocześnie nie wychylać nosa zza płotu. Żeby szanować samych siebie musimy szanować prawa imigrantów.

Podczas dyskusji plenarnej przedstawiciel z Włoch przytoczył bardzo obrazowy przykład ciężkiej sytuacji życiowej Cyganów oraz nielegalnych imigrantów. Zwrócił się o pomoc nie tylko do państw członkowskich, ale także do takich państw jak Albania, czy Serbia. Opowiedział o trudnych warunkach mieszkalnych w obozach we Włoszech, gdzie 8-osobowa rodzina żyje na 20 metrach kwadratowych. W kraju gdzie mieszka papież, gdzie jest tyle kościołów i tyle wiernych chodzących do kościoła, wielu cyganów jest całkowicie pozbawionych środków do życia i mieszka w gorszych warunkach niż szczury. Pracownicy socjalni zabierają dzieci rodzinom, ponieważ te ostatnie żebrzą, nie mają pieniędzy i nie posyłają dzieci do szkół. Zaznaczył, że wielu Cyganów mieszka we Włoszech od 4 pokoleń, prowadzą osiadły tryb życia i nie są już wędrowcami, nomadami. Wielu Cyganów przyjeżdża do Włoch z innych państw, ale nie dostają azylu, nie mają żadnych dokumentów tożsamości i nie mają obywatelstwa. Nie mają żadnej narodowości, ani włoskiej, ani tureckiej, ani serbskiej, ani albańskiej, ani żadnej innej. Dlatego też, chociaż mogą korzystać z opieki zdrowotnej nie mają szans na

zatrudnienie. Jeżeli pošlą swoje dzieci do szkoły, ryzykują, że mogą zostać odesłani do kraju, z którego przybyli.

Prywatyzacja Usług Publicznych

Oczywiście prywatyzacja usług publicznych, takich jak dostawa wody, prądu, itp., nie jest korzystna dla ludzi żyjących w biedzie. Jaka jest zatem postawa Komisji wobec Dyrektywy o usługach?

Jérôme Vignon przyznał, że Komisja Europejska nie może przeciwstawiać się prywatyzacji niektórych usług socjalnych, które wcześniej były w rękach państwa. To leży w zakresie kompetencji władz krajowych. Z drugiej strony, zgodnie z 16 artykułem Traktatu, Komisja może wymagać działań na rzecz dobra ogółu, czy to od służb publicznych, usług prywatnych, czy usług organizacji pozarządowych. Jeżeli tak się nie dzieje z powodu regulacji Wspólnoty lub nieprawidłowego zastosowania zasad wspólnego rynku, Komisja będzie musiała zmienić swoje decyzje. Niestety, jak się okazuje Komisja ma niepełny obraz tego, co dzieje się w poszczególnych państwach członkowskich i przede wszystkim powinna być lepiej poinformowana. Wyraził nadzieję, że kontynuacja pracy po ogłoszeniu Komunikatu Komisji w sprawie socjalnych usług użyteczności publicznej poszerzy wiedzę w tym zakresie. Powinno to doprowadzić do lepszej analizy i lepszego zrozumienia sytuacji, a przez to do podejmowania bardziej świadomych decyzji.

Nielegalny Handel

„Jak Komisja Europejska walczy z handlem kobiet i dziewcząt?”

Jérôme Vignon podkreślił, że ten problem zajmował ważne miejsce w agendzie Komisji od czasu Traktatu Amsterdamskiego w 1997. Komisarz Frattini podjął liczne kroki w tej sprawie. Program Działania ma zachęcić do współpracy różne polityki europejskie. Chociaż Jérôme Vignon przyznał, że jak do tej pory przemyt nie był rozpatrywany w ramach planów zwalczania wykluczenia społecznego (NAPs/inclusion). Ale mógłby stać się zagadnieniem priorytetowym w przyszłości, jeżeli tylko tego zechcą ludzie.

„Musimy zrobić wszystko, aby wyeliminować biedę i aby stworzyć wspólną politykę walki z ubóstwem, szczególnie ubóstwem kobiet. Europa nie może pozwolić na utrzymywanie się tak wysokiego poziomu biedy wśród kobiet i dzieci.”

Projekt Traktatu Konstytucyjnego

Jak można, według Traktatu Europejskiego, zagwarantować prawa człowieka na poziomie unijnym? Jak można pomóc ludziom dochodzić ich praw, jak pomóc w walce z biedą i ze wszystkimi trudnościami, jakie za sobą bieda niesie? Jak to zrobić za pośrednictwem Traktatu?

Elise Willame wskazała, że w istniejącym Traktacie obecny jest społeczny wymiar, ale nie można przyjąć żadnej legislacji do wspólnej walki z biedą dopóki wymiar społeczny leży w zakresie kompetencji poszczególnych państw członkowskich. To, co robimy teraz, dodała, na rzecz Strategii Integracji Społecznej jest zgodne z Traktatem. Na szczęście nowy projekt traktatu konstytucyjnego uwzględnił Europejską Kartę Praw

Podstawowych, co jest pewnego rodzaju momentem przełomowym i pomoże w rozpoznaniu społecznego wymiaru.

Nicole Prud'homme opowiedziała jak Komitet Ekonomiczno-Społeczny powziął inicjatywę w tej dziedzinie i jak udało mu się wyodrębnić różne aspekty biedy, przede wszystkim ubóstwo kobiet. Kilka miesięcy temu Komitet opublikował opinię dotyczącą wszystkiego, co ma związek z ubóstwem kobiet w Europie. Podkreśliła potrzebę wskaźników ubóstwa na podstawie płci. Wyraziła także nadzieję, że w 2007 r., kiedy powstanie nowy Instytut d/s Płci otrzyma on odpowiednie środki do działania. Ważne jest, żebyśmy zrobili wszystko, co trzeba do zwalczania biedy, abyśmy mieli wspólną politykę, szczególnie w kwestii ubóstwa wśród kobiet i dzieci. Europejskie społeczności nie mogą pozwolić, aby utrzymywał się taki wysoki stopień ubóstwa.

Osobiste reakcje na biedę

Po 8 pytaniach będących owocem warsztatów, pierwsze pytanie do członków panelu, jakie padło z sali dotyczyło osobistej reakcji na to, co usłyszeli. Pytanie to zdobyło ogromne uznanie na sali, a brzmiało następująco:

„Chciałbym tylko wiedzieć, czy podczas komentarzy i odpowiedzi, jakie Państwo udzielaliście czy czuliście współczucie dla nas zgromadzonych tutaj na sali, dla nas, którzy wciąż cierpimy biedę? Chciałbym wiedzieć jak wy - politycy, tłumaczycie biedę swoim dzieciom, jak tłumaczycie im, że my jesteśmy biedni a oni nie, dlaczego tak jest?”

Nicole Prud'homme podkreśliła, że ona wywodzi się ze związków zawodowych a nie ze środowiska polityków, a Komitet Ekonomiczno-Społeczny jest złożony z przedstawicieli pracodawców, związków zawodowych i organizacji pozarządowych, a nie polityków. Powiedziała, że nie należy osądzać ludzi po wyglądzie. Po dwóch dniach słuchania delegatów może powiedzieć, że miała wiele podobnych doświadczeń. Dodała, że najbardziej dotknęły i poruszyły ją plakaty, chociaż historie ludzi usłyszane podczas sesji roboczych, były również bardzo ciekawe. Ale najbardziej uderzyły ją plakaty i cała debata o tym, co ludzie chcieli przekazać w swoich plakatach. Długo nie zapomni wizerunku młodego mężczyzny, który próbuje wołać, ale ma zaklejone taśmą usta. Jérôme Vignon przyznał, że problem jest niezwykle istotny. Powiedział, że razem z kolegami obecnymi na sali był odpowiedzialny w Komisji Europejskiej za przedstawienie problemu niesprawiedliwości i wykazaniu nieprawidłowości obecnego systemu. Pytanie jest czy jesteśmy gotowi stawić czoła problemowi? Bo to nie tylko kwestia wskazania luk i błędów, ale tak naprawdę chodzi o zbliżenie Europy do jej obywateli i do ludzi dotkniętych biedą. Wyraził nadzieję, że z tego co usłyszał na konferencji nie będzie odoosobniony. Dla niego konferencja była zerwaniem symbolicznej taśmy z ust wołającego człowieka, a EAPN jest megafonem, dzięki któremu ludzie cierpiący biedę zostaną wreszcie usłyszani.

Azbest

Członkini włoskiej delegacji podniosła problem azbestu. Przypomniała, że azbest jest wciąż obecny w wielu ubogich domach i małe dzieci dorastają w atmosferze wysokiego ryzyka zachorowań, a nic nie jest robione w tej sprawie. Wskazała na problem we Włoszech, szczególnie w Neapolu, gdzie wiele ludzi mieszka w niedopuszczalnych warunkach ryzykując eksmisją i bezdomnością. Zwróciła się do Komisji, aby kraje

członkowskie nie zapomniały o swoich zobowiązaniach i poprosiła EAPN, aby reprezentowała w tej kwestii ludzi żyjących w ubóstwie.

Końcowe komentarze członków panelu

Nicole Prud'homme podziękowała organizatorom za zaproszenie do wzięcia udziału w V Spotkaniu. Spotkanie to, powiedziała, poszerzyło naszą wiedzę dotyczącą ubóstwa i społecznego wykluczenia. Powiedziała że Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny w najbliższej przyszłości postara się udoskonalić swoje działania na rzecz eliminowania ubóstwa. Stopień ubóstwa w naszych bardzo zamożnych krajach to wstyd, żeby nie powiedzieć skandal. Wyraziła nadzieję, że głosy przemawiających na konferencji dotrą do Komisji Europejskiej, abyśmy dalej mogli ramię w ramię iść ku lepszej przyszłości, zwiększyć spójność a zmniejszyć dyskryminację.

Elise Willame powiedziała, że przekaze najistotniejsze informacje z konferencji Komitetowi Ochrony Społecznej i administracji belgijskiej. Konferencja dała jej wiele do myślenia, co pomoże jej w pracy w walce z ubóstwem nie tylko odnośnie Krajowego Planu Działań na rzecz integracji społecznej (NAPs/inclusion), ale także odnośnie innych instrumentów, które są ważne w promowaniu społecznego włączenia.

Jérôme Vignon w swoich końcowych uwagach odniósł się do biedy opisanej przez jednego z członków delegacji włoskiej, który przedstawił ciężką sytuację Cyganów. Próbował odpowiedzieć na pytanie, dlaczego bogate i demokratyczne państwa nie są w stanie poprawić sytuacji ludzi dotkniętych biedą. Powiedział, że ważnym powodem jest strach. Wiele osób boi się Cyganów i ludzi żyjących w ubóstwie, więc próbuje nie zauważać problemu. Trzeba zbudować system zaufania i pokazać ludziom, że nie ma powodu, aby się bać. W rzeczywistości biedni ludzie chcą wzbogacić społeczeństwo i być pełnoprawnymi obywatelami. Powiedział, że jest wiele dobrych przykładów na podstawie których można zbudować zaufanie. To przyczyni się do lepszego zrozumienia, a tym samym do skuteczniejszych rozwiązań.

Letizia Cesarini Sforza powiedziała, że konferencja sprawiła, że czuje się bogatsza i lepiej zorientowana. Zbyt często, dodała, jesteśmy tak zajęci codzienną pracą, że zapominamy, po co tu jesteśmy. Konferencja przypomniała jej, po co ona, po co EAPN i po co my wszyscy tu jesteśmy. To kwestia współczucia i empatii. To kwestia bronięcia praw człowieka, których pozbawia bieda. To kwestia pracy na rzecz całkowitego wyeliminowania biedy. Według niej konferencja pokazała dobre relacje w Komisji Europejskiej i innych organach unijnych. Okazali oni chęć wysłuchania delegatów, dzięki czemu wydarzenie to było wielkim krokiem naprzód.

Formatted: Indent: Left: 0 pt

5. Posiedzenie końcowe

Pan Sigisbert DOLINSCHKEK, Sekretarz Stanu do Spraw Socjalnych, Generacji i Ochrony Konsumenta, Austria

Pan Franz THÖNNES, Parlamentarny Sekretarz Stanu przy Federalnym Ministrze Pracy i Spraw Społecznych, Członek Bundestagu, Niemcy

Mr. Ludo HOREMANS, Vice-Przewodniczący EAPN (Europejskiej Sieci Przeciwdziałania Ubóstwu)

Przewodnictwo Austrii

Przemawiając w imieniu przewodnictwa Austrii, pan **Sigisbert Dolinschek**, Sekretarz Stanu do Spraw Socjalnych, Generacji i Ochrony Konsumenta, podkreślił, że V Spotkanie było ważnym wydarzeniem dla przewodnictwa. Dało możliwość prawdziwej otwartej dyskusji z ludźmi z całej Europy, którzy na co dzień doświadczają biedy i społecznego wykluczenia. Powiedział delegatom, że tylko na podstawie ich doświadczenia i wiedzy, można rozwinąć potrzebne strategie do walki z ubóstwem. Miała miejsce bardzo owocna wymiana informacji i koncepcji, dodał. Wkład delegatów w konferencję był bardzo istotny i wypełnił informacyjne luki, pokazał pozytywne działania w różnych państwach członkowskich, które mogą teraz być rozszerzone na całą Unię. Pan Sekretarz zapewnił delegatów, że przekaże kluczowe przesłanie z konferencji swoim kolegom w Radzie Ministrów i będzie nakłaniał ich do większej współpracy tak, abyśmy razem mogli pokonać problem ubóstwa i społecznego wykluczenia oraz żebyśmy uniknęli powtarzania tej samej pracy. Teraz trzeba, wypróbować tolerancję, użyć tych metod, które już się sprawdziły w innych krajach.

Sigisbert Dolinschek podziękował delegatom za bardzo interesujące uwagi i dodał, że dyskusje są ważnym krokiem do końcowego celu, jakim jest istotna redukcja ubóstwa na terenie Unii do 2010 roku. Jeszcze raz podziękował organizatorom Spotkania i wszystkim tym, którzy przyczynili się do jego realizacji, ponieważ Spotkanie to jest niezwykle ważne na poziomie europejskim. Szczególnie podziękował Komisji Europejskiej, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu oraz Komitetowi Regionów za wsparcie dla Spotkania.

Przyszłe przewodnictwo Niemiec

Franz Thönnnes, Parlamentarny Sekretarz Stanu przy Federalnym Ministrze Pracy i Spraw Społecznych, przemawiając w imieniu przyszłego przewodnictwa Niemiec w Radzie Europejskiej, podziękował przewodnictwu Austrii za wspaniałą organizację Spotkania. Powiedział, że wysłuchał z największą uwagą raportu z warsztatów i że utwierdziło go to w przekonaniu, że dialog dotyczący spraw społecznych jest zdecydowanie potrzebny na poziomie Unijnym. Potrzebne są struktury w unii, w ramach których organizacje pozarządowe i ludzie cierpiący biedę mogliby się wypowiadać, dyskutować i wymieniać doświadczenie.

Pan Thönnnes przypomniał delegatom, że mają prawo domagać się bardziej społecznej polityki. Powiedział, że chociaż mamy w Europie całkiem wysoki poziom opieki społecznej, to i tak, w wyniku kryzysów gospodarczych i postępującego procesu globalizacji, rosną problemy związane z wykluczeniem społecznym. Dlatego, w Niemczech zdecydowano, że każda kadencja polityczna będzie składała Raport o Stanie Ubóstwa i Dobrobytu. Projekt został przedstawiony i już przyczynił się do podjęcia politycznych kroków. Na przykład, podjęto działania w sprawie młodzieży.

Obecnie w Niemczech 500 000 młodych ludzi pozostaje bez zatrudnienia, a 50 % dzieci imigrantów nie może liczyć na żadne kursy, czy szkolenia dokształcające. Te fakty dotyczące młodego pokolenia i jego ograniczonych perspektywach na przyszłość nie mogły być akceptowane. Dlatego też Niemcy postanowiły jeszcze raz przeanalizować swoją politykę zatrudnienia i dzięki temu, teraz młodym ludziom po 3 miesiącach bezrobocia przysługuje szkolenie. Jednocześnie, dodał, chcemy, aby ludzie niepełnosprawni mieli swój udział w społeczeństwie i mieli równoprawny dostęp do rynku pracy. Musimy sprawić, żeby każdy, każdy bez wyjątku miał dostęp do rynku pracy. I nie można poprzestać na sukcesach ostatniego okresu, ale należy jeszcze usprawnić gospodarkę.

Pan Thönnies podkreślił, że musimy do tego problemu podejść na poziomie unijnym, bo z jednej strony naszym celem jest konkurencyjność, zatrudnienie i wzrost, ale z drugiej strony nie możemy zapominać na poziomie unijnym o społecznej jedności i spójności. To dwie strony jednego medalu. Oba aspekty będą uwzględnione w ramach niemieckiego przewodnictwa w 2007. Wyzwaniem dla niemieckiego przewodnictwa będzie walka o bardziej społeczną Europę i bardziej społeczny świat. Co więcej, rok 2007 będzie Europejskim Rokiem Równych Szans i w ramach jego obchodów niemieckie przewodnictwo będzie chciało pokazać, że pracuje na rzecz prawdziwie społecznej Europy.

Spotkanie było wspaniałym świadectwem, podsumował. Europa ma społeczną twarz i chce pomóc tym którzy są w potrzebie, dlatego musimy walczyć razem. Gorąco zachęcił delegatów do wzięcia udziału w VI Europejskim Spotkaniu Na Rzecz Ludzi Cierpiących Biedę w 2007 r. pod auspicjami Niemieckiego przewodnictwa.

EAPN

Ludo Horemans, vice-przewodniczący EAPN, powiedział, że brał udział we wszystkich pięciu Europejskich Spotkaniach, i każde spotkanie było lepsze od poprzedniego, a V spotkanie było jeszcze lepsze niż IV. Podkreślił, że ci z nas, którzy nie żyją w biedzie, ale mają na co dzień z nią kontakt, muszą być bardzo silni i odważni aby naprawdę dobrze zrozumieć co robią ludzie żyjący w biedzie, i aby zrozumieć ich uczucia. To daje nam siłę potrzebną do walki z biedą, dodał. Podkreślił, że cel wyznaczony w Lizbonie w 2000 roku, aby w znacznym stopniu wyeliminować biedę do 2010 jest wielkim wyzwaniem. Na początku zapewne rządy zaangażowanych państw nie zdawały sobie do końca sprawy, co to za sobą poniesie. Jednakże powoli, widzimy jak wielkie jest zaangażowanie różnych instytucji i rządów w osiągnięciu tego celu.

Jest wiele osób w naszym społeczeństwie, których nie martwi fakt, że ludzie żyją w ubóstwie, ale jest także wiele osób, które czują to co my. Nawet na poziomie europejskim są ludzie, którzy wspierają nasze działania w codziennej pracy i codziennym życiu, a wiemy jak trudno jest im utrzymać problem ubóstwa w swoich przepelnionych agendach. Ogólnonarodowy plan działania jest czymś bardzo ważnym i Komisja Europejska zdaje sobie z tego sprawę. Musimy kontynuować naszą pracę, aby wszyscy się o tym dowiedzieli.

“Musimy polepszyć jakość życia naszych obywateli, szczególnie tych w słabszej pozycji. Jakość społeczeństwa zależy od jakości życia tych najbardziej pokrzywdzonych.” Sigisbert Dolinschek, Sekretarz Stanu do Spraw Socjalnych,

Generacji i Ochrony Konsumenta, Austria

“Tylko na podstawie waszego doświadczenia możemy rozwinąć potrzebne strategie do efektywnej walki z ubóstwem” Sigisbert Dolinschek, Sekretarz Stanu do Spraw Socjalnych, Generacji i Ochrony Konsumenta, Austria

„Konkurencyjność, zatrudnienie i wzrost a z drugiej strony spójność społeczna to dwie strony jednego medalu. Obydwa aspekty będą potraktowane z równym zaangażowaniem w ramach naszego przewodnictwa w przyszłym roku 2007. Będziemy walczyć o bardziej społeczną Europę i bardziej społeczny świat.” Franz Thönnies, Parlamentarny Sekretarz Stanu przy Federalnym Ministrze Pracy i Spraw Społecznych, Niemcy

Podziękował wszystkim tym, którzy regularnie wspierają prace EAPN na różnych poziomach jej działania, ludziom z rządu, samorządów lokalnych, instytucji europejskich, a nawet z najwyższego szczebla UE. Następnie podziękował przewodnictwu Austrii za zorganizowanie V Spotkania oraz Komisji Europejskiej za wsparcie, oraz wszystkim za wysiłek, jaki włożyli w przygotowanie Spotkania. Podkreślił, że należy kontynuować obraną drogę i dopilnować, aby wyniki V Spotkania miały realny wpływ na codzienne życie ludzi żyjących w biedzie, by mimo swojej sytuacji mogli oni wyjść z biedy. Nalegał, aby delegaci po powrocie do domu kontynuowali pracę i wykorzystywali wyniki Konferencji w swoich działaniach.

Appendix 1: Uczestnicy

Ostatnia strona papierowej wersji raportu

Raport wsparty przez

Komisję Europejską, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, Komitet Regionów

Zorganizowany przy współpracy EAPN

Reporter: Hugh Frazer

Koordinator: Micheline Gerondal

ISBN: [2-930252-42-1](#)